

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT JA ORGANITELT

KOMISJON

KESKKONNAKAITSEKS ANTAVAT RIIGIABI KÄSITLEVAD ÜHENDUSE SUUNISED

(EMPs kohaldatav tekst)

(2008/C 82/01)

SISUKORD

	Lehekülg
1. Sissejuhatus	4
1.1. Euroopa riigiabi- ja energiapoliitika	4
1.2. Riigiabipoliitika ja keskkonnakaitse	4
1.3. Kaalumise nõue ja selle rakendamine keskkonnakaitseks antava abi suhtes	5
1.3.1. Riigiabi tegevuskava: vähem ja paremini suunatud abi, kaalumise nõue abi hindamisel	5
1.3.2. Käesolevates suunistes käsitletav ühishuvist kantud eesmärk	6
1.3.3. Sobiv vahend.....	6
1.3.4. Abi ergutav mõju ja vajalikkus	7
1.3.5. Abi proportsionaalsus	7
1.3.6. Keskkonnakaitseks antava abi negatiivseid mõjusid tuleb piirata nii, et selle kogumõju oleks positiivne...	8
1.4. Kaalumise kohaldamine: õiguslikud eeldused ja vajadus üksikasjalikuma hindamise järele.....	8
1.5. Käesolevate suuniste alla kuuluvate erimeetmete põhjendused	9
1.5.1. Abi ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel.....	9
1.5.2. Abi selliste uute transpordivahendite omandamiseks, mille keskkonnanõuded on ühenduse normatiividest rangemad või mille kasutamine parandaks keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel	9

	Lehekülg
1.5.3. Ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi	9
1.5.4. Keskkonnauuringuteks antav abi	9
1.5.5. Energia säästmiseks antav abi	9
1.5.6. Taastuvate energiaallikate kasutamiseks antav abi	10
1.5.7. Koostootmiseks antav abi ja kaugkütteks antav abi	10
1.5.8. Jäätmekäitluseks antav abi	11
1.5.9. Saastatud alade puhastamiseks antav abi	11
1.5.10. Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi	11
1.5.11. Kaubeldavate lubade süsteemi kaudu antav abi	11
1.5.12. Keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastuse vormis antav abi	11
2. Reguleerimisala ja mõisted	12
2.1. Suuniste reguleerimisala	12
2.2. Mõisted	13
3. Abi kokkusobivus ühisturuga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 kohaselt	15
3.1. Abi kokkusobivus ühisturuga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c kohaselt	15
3.1.1. Abi ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel	15
3.1.2. Abi selliste uute transpordivahendite omandamiseks, mille keskkonnanõuded on ühenduse normatiividest rangemad või mille kasutamine parandaks keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumise	17
3.1.3. Ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi	17
3.1.4. Keskkonnauuringuteks antav abi	18
3.1.5. Energia säästmiseks antav abi	18
3.1.5.1. Investeerimisabi	18
3.1.5.2. Tegevusabi	18
3.1.6. Taastuvate energiaallikate kasutamiseks antav abi	19
3.1.6.1. Investeerimisabi	19
3.1.6.2. Tegevusabi	19
3.1.7. Abi koostootmiseks	20
3.1.7.1. Investeerimisabi	20
3.1.7.2. Tegevusabi	20
3.1.8. Abi energiatõhusaks kaugkütteks	21
3.1.9. Jäätmekäitluseks antav abi	21
3.1.10. Saastatud alade puhastamiseks antav abi	22
3.1.11. Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi	22
3.1.12. Kaubeldavate lubade süsteemi kaudu antav abi	23

	Lehekülg
3.2.	Abi ergutav mõju ja vajalikkus 24
3.3.	Abi kokkusobivus ühisturuga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti b alusel..... 24
4.	Abi keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastuse vormis 25
5.	Üksikasjalikumalt hinnatava Abi kokkusobivus ühisturuga 26
5.1.	Üksikasjalikumalt hinnatavad meetmed 26
5.2.	Kriteeriumid üksikjuhtumite majanduslikuks hindamiseks..... 27
5.2.1.	Abi positiivsed mõjud 27
5.2.1.1.	Turutõrke olemasolu..... 27
5.2.1.2.	Sobiv vahend..... 27
5.2.1.3.	Abi ergutav mõju ja vajalikkus 27
5.2.1.4.	Abi proportsionaalsus 28
5.2.2.	Konkurentsi- ja kaubandusmoonutuste analüüs..... 28
5.2.2.1.	Dünaamilised stiimulid/väljatõrjumine 29
5.2.2.2.	Ebatõhusate ettevõtjate tegevuses hoidmine 29
5.2.2.3.	Turujõud/välistav praktika 30
5.2.2.4.	Mõju kaubandusele ja ettevõtja asukohale 30
5.2.3.	Kaalumine ja otsus 30
6.	Kumulatsioon 31
7.	Lõppsätted 31
7.1.	Iga-aastaste aruannete esitamine..... 31
7.2.	Läbipaistvus 31
7.3.	Järelevalve ja hindamine 31
7.4.	Asjakohased meetmed 32
7.5.	Kohaldamine, kehtivusaeg ja läbivaatamine..... 32

1. SISSEJUHATUS

1.1. Euroopa riigiabi- ja energiapoliitika

(1) 2007. aasta kevadel toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kutsuti liikmesriike ja ELi institutsioone tegutsema selles suunas, et välja töötada Euroopa jätkusuutlik ja integreeritud kliima- ja energiapoliitika. Ülemkogu märkis muu hulgas: „Võttes arvesse, et energia tootmine ja kasutamine on kasvuhoonegaaside heitkoguste peamised allikad, on selle eesmärgi täitmiseks vajalik integreeritud lähenemisviis kliima- ja energiapoliitikale. Integratsioon tuleks saavutada teineteist vastastikku toetaval viisil. Arvestades eelnevat ning tunnustades täielikult liikmesriikide poolt valitud erinevaid energiaallikaid ja nende suveräänsust esmaste energiaallikate üle, taotleb Euroopa energiapoliitika järgmisi eesmärgi:

- energia varustuskindluse suurendamine;
- Euroopa majanduse konkurentsivõime ja taskukohase energia kättesaadavuse tagamine;
- keskkonnasäästlikkuse edendamine ja kliimamuutusega võitlemine.”

(2) Verstapostina Euroopa energiapoliitika loomisel toetas Euroopa Ülemkogu laiaulatusliku tegevuskava koostamist ajavahemikuks 2007–2009 ning kutsus eelkõige komisjoni üles esitama tegevuskavas sätestatud ettepanekuid nii kiiresti kui võimalik. Üks kõnealustest ettepanekutest seondub keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste läbivaatamisega.

(3) Euroopa Ülemkogu otsustas võtta kindlalt Euroopa Liidule iseseisva kohustuse vähendada 2020. aastaks kasvuhoonegaaside heitkogust vähemalt 20 % võrra võrreldes 1990. aasta tasemega. Lisaks sellele rõhutati vajadust parandada ELis energiatõhusust, et vähendada ELi energiakasutust 20 % võrra võrreldes 2020. aasta prognoosidega, ja kinnitati siduvat eesmärki suurendada 2020. aastaks taastuvate energiaallikate osakaalu üldises ELi energiakasutuses 20 %-ni. Lisaks sellele kinnitati kõikide liikmesriikide suhtes siduvat eesmärki, mille kohaselt tuleb 2020. aastaks suurendada biokütuse osakaalu ELi transpordisektori üldises bensiini ja diisli tarbimises vähemalt 10 %-ni.

(4) Käesolevad uued suunised on üks vahend tegevuskava ja Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastuvõetud energia- ja kliimamuutusega seonduvate eesmärkide keskkonnaalaste aspektide rakendamiseks.

1.2. Riigiabipoliitika ja keskkonnakaitse

(5) Riigiabi tegevuskavas „Vähem ja paremini suunatud riigiabi: riigiabireformi kava 2005–2009 (edaspidi „riigiabi

tegevuskava”)”⁽¹⁾ märkis komisjon, et riigiabi meetmed võivad olla tõhus vahend ühishuvist kantud eesmärkide saavutamiseks. Teatavatel tingimustel võib riigiabi andmine aidata korrigeerida turutõrkeid parandades sellega turude toimimist ning aidates kaasa konkurentsivõime parandamisele. Samuti aitavad need edendada säästvat arengut, hoolimata sellest, kas turutõrked kõrvaldatakse⁽²⁾. Riigiabi tegevuskavas rõhutatakse samuti, et keskkonnakaitse võib pakkuda innovatsioonivõimalusi, luua uusi turge ja parandada konkurentsivõimet tõhusama ressursikasutuse ja investeeringute kaudu. Teatavatel tingimustel võib riigiabi aidata kaasa kõnealuste eesmärkide saavutamisele ja panustada seega Lissaboni strateegia jätkusuutliku majanduskasvu ja tööhõive põhieesmärkide saavutamisesse. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuli 2002. aasta otsuses nr 1600/2002/EÜ, millega võetakse vastu kuues keskkonnaalane tegevusprogramm⁽³⁾ (edaspidi „kuues keskkonnaalane tegevusprogramm”), määratleti keskkonnakaitse meetmete esmatähtsad valdkonnad⁽⁴⁾.

(6) Riigiabi andmise üle järelevalve teostamise põhiline eesmärk keskkonnakaitse vallas on tagada, et riigiabi meetmed oleksid keskkonnakaitse taseme tõstmiseks hädavajalikud. Lisaks sellele on vaja tagada, et abi positiivsed mõjud kaaluksid üles konkurentsi moonutamist tulenevad negatiivsed mõjud, arvestades EÜ asutamislepingu artiklis 174 sätestatud „saastaja maksab” — põhimõtet.

(7) Majandustegevus võib saaste kaudu keskkonda kahjustada. Teatavatel juhtudel võivad ettevõtjad riigipoolse sekkumise kõrvalle hiilida nende tegevusest keskkonnale tekkiva kahju täies ulatuses hüvitamisest. Sellest tulenevalt ei täida turg oma ülesannet jagada ressursse tõhusalt, sest tootjad ei võta tootmise (negatiivseid) välismõjusid arvesse, ning need tuleb kanda ühiskonnal tervikuna.

(8) Vastavalt „saastaja maksab” — põhimõttele on kõnealuste negatiivsete välismõjudega võimalik toime tulla, tagades, et saastaja maksab oma saaste eest, mis tähendab, et keskkonnakulud kajastuvad täielikult saastaja kuludes. Selle eesmärk on tagada, et erakulud (mida kannab ettevõtja) peegeldavad majandustegevusest tulenevaid tegelikke kulusid ühiskonnale. Rakendades „saastaja maksab” — põhimõtet on seega võimalik turutõrkeid korrigeerida. „Saastaja maksab” — põhimõtet saab rakendada kas kohustuslike keskkonnanormatiivide kehtestamise või turupõhiste vahendite kasutamise abil⁽⁵⁾. Mõnede turupõhiste vahendite kohaldamisega võib kaasneda riigiabi andmine kõikidele või mõnedele ettevõtjatele.

(1) KOM(2005) 107 lõplik.

(2) Vt riigiabi tegevuskava punkt 10.

(3) EÜT L 242, 10.9.2002, lk 1.

(4) Esmatähtsad valdkonnad on: kliimamuutus, loodus ja bioloogiline mitmekesisus, keskkond ja tervishoid ning loodusvarad ja jäätmed. Käesolevad suunised ei hõlma tervishoiuga seotud küsimusi.

(5) Viimati nimetatute puhul vt roheline raamat „Turupõhised vahendid keskkonnapoliitikas ja sellega seotud valdkondades”, 28. märts 2007, KOM(2007) 140 lõplik.

- (9) Kuigi „saastaja maksab” — põhimõtte kohaldamine on praegu piiratud, ei tohiks selle regulatsiooni puudused takistada liikmesriikidel sätestamast keskkonnakaitse alaseid norme, mis on ühenduse nõuetest rangemad, ja vähendada välismajade ulatust nii palju kui võimalik.
- (10) Selleks et parandada keskkonnakaitset, võivad liikmesriigid soovida kasutada riigiabi, et ergutada ettevõtjaid saavutama parema keskkonnakaitse võrreldes ühenduses kehtestatud normatiividega või parandama keskkonnakaitse taset juhul, kui ühenduse normatiivid puuduvad. Nad võivad ka kehtestada ühenduse õiguses nõutavatest rangemaid riiklikke normatiive või keskkonnamakse või kasutada ühenduse õigusaktide puudumisel keskkonnamakse „saastaja maksab” — põhimõtte ühepoolseks rakendamiseks.
- (11) Komisjon on arvamusel, et keskkonnakaitse vallas on vaja riigiabi suunised läbi vaadata selleks, et saavutada riigiabi tegevuskavas sätestatud eesmärgid, eelkõige abi parem suunatus, põhjalikum majandusanalüüs ja tõhusam menetlus. Lisaks sellele on komisjoni arvates vaja arvestada keskkonnapoliitika ja keskkonnatehnoloogia arengut ning kohandada eeskirju vastavalt saadud kogemustele.
- (12) Komisjon kohaldab käesolevates eeskirjades sätestatud suuniseid keskkonnakaitseks antava abi hindamisel, suurendades sellega oma otsuste tegemise õiguskindlust ja läbipaistvust. Keskkonnakaitseks antavat abi põhjendatakse eelkõige EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel. Kõnealused suunised asendavad ühenduse suuniseid keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta, ⁽⁶⁾ mis jõustusid 2001. aastal.
- (13) Suunistes nähakse ette eeskirjad kahte liiki hindamiseks: standardne hindamine meetmete puhul, mille raames eraldatud abisummad jäävad allapoole teatavat künnist või on suunatud teatud piirist väiksema tootmismahuga käitistele (3. peatükk), ning üksikasjalik hindamine abisummade puhul, mis ületavad kõnealuse künnise või on suunatud teatud piirist suurema tootmismahuga käitistele, ja uutele taastuvenergiat tootvatele jaamadele antava abi puhul, mis arvutatakse kokkuhoitud väliskulude alusel (5. peatükk).
- (14) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kõikide meetmete suhtes, millest komisjoni teavitatakse põhjusel, et meetet ei reguleeri grupierandi määрус, et grupierandi määрус on sätestatud individuaalse teatamise kohustus või et liikmesriik otsustab teavitada meetmest, mille suhtes oleks võidud eelnimetatud määрус alusel kohaldada grupierandit. Suuniseid kohaldatakse ka sellise abi hindamiseks, millest pärast käesolevate suuniste avaldamist on jäetud teatamata.
- 1.3. **Kaalumise nõue ja selle rakendamine keskkonnakaitseks antava abi suhtes**
- 1.3.1. *Riigiabi tegevuskava: vähem ja paremini suunatud abi, kaalumise nõue abi hindamisel*
- (15) Riigiabi tegevuskavas teatas komisjon järgmist: „Et aidata kaasa Lissaboni kasvu- ja tööhõivestrategie eesmärkide täitmisele, täiustab komisjon oma riigiabianalüüsi majanduslikku lähenemisviisi. Majandusliku lähenemisviisi eesmärk on tagada riigiabi eesmärgipärasem kasutamine ja suunamine uuendatud Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamisele.”
- (16) Hinnangu andmisel sellele, kas abimeedet võib lugeda ühistruga kokkusobivaks, võrdleb komisjon abimeetme positiivset mõju ühishuvist kantud eesmärgi saavutamisele selle võimalike negatiivsete kõrvalmõjudega, nagu kaubanduse ja konkurentsi moonutamine. Tasakaalustatuse tagamiseks tehakse praktiliselt põhinevas riigiabi tegevuskavas ettepanek võtta kasutusele kaalumise (⁷). Kaalumise toimub kolmes järgus. Kahes esimeses käsitletakse riigiabi positiivseid mõjusid ja kolmandas negatiivseid mõjusid ning positiivsete ja negatiivsete mõjude tasakaalustamist. Tasakaalustatuse kriteerium on struktureeritud järgmiselt:
- 1) Kas abimeetme eesmärk on täpselt määratletud ühist huvi pakkuv eesmärk? (näiteks majanduskasv, tööhõive, ühtekuuluvus, keskkond, energia varustuskindlus). Käesolevate suuniste raames on ühishuvist kantud eesmärgiks keskkonnakaitse.
 - 2) Kas abi on kavandatud nii, et sellega on võimalik saavutada ühishuvist kantud eesmärki, s.t kas kavandatud abi võimaldab turutõrgete kõrvaldamist või muu eesmärgi saavutamist?
 - a) Kas riigiabi on sobiv poliitikavahend?
 - b) Kas abil on ergutav mõju, s.t kas abi muudab ettevõtjate käitumist?
 - c) Kas abimeede on proportsionaalne, s.t kas sama muutus käitumises oleks saavutatav väiksema abi korral?
 - 3) Kas konkrentsimoonutused ja mõju kaubandusele on piiratud, s.t kas kogumõju on positiivne?

⁽⁶⁾ EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3.

⁽⁷⁾ Vrd riigiabi tegevuskava, punktid 11 ja 20, nagu on üksikasjalikumalt täpsustatud komisjoni innovatsiooni käsitlevas teatises, KOM(2005) 436 lõplik, 21.9.2005.

- (17) Kaalumist kohaldatakse nii riigiabi eeskirjade koostamisel kui ka juhtumite hindamisel.

1.3.2. *Käesolevates suunistes käsitletav ühishuvist kantud eesmärk*

- (18) Euroopa Liidu lepingu artikli 2 esimeses taandes on sätestatud, et säästev areng on üks Euroopa Liidu eesmärke. See peaks põhinema majanduslikul õitsengul, sotsiaalsel ühtekuuluvusel ja kõrgetasemelisel keskkonnakaitset. Keskkonnakaitse edendamine on seega oluline ühishuvist kantud eesmärk. Lisaks sellele on EÜ asutamislepingu artiklis 6 nimetatud vajadust integreerida keskkonnakaitse ühenduse kõikidesse poliitikavaldkondadesse ning EÜ asutamislepingu artikli 174 lõige 2 näeb ette, et keskkonnapoliitika peab rajanema ettevaatus- ja ennetusprintsübil ja põhimõtetel, et saaste heastatakse selle tekkimise kohas⁽⁸⁾ ja et saastaja maksab.
- (19) Käesolevates suunistes sätestatakse tingimused, mille täitmisel võib lubada riigiabi anda nende turutõrgete kõrvaldamiseks, mille tõttu keskkonnakaitse jääb allapoole optimaalset taset.
- (20) Kõige levinum turutõrge keskkonnakaitse vallas on seotud negatiivsete välismõjudega. Oma huvides tegutsevatel ettevõtjatel ei ole stiimulit võtta arvesse tootmisest tulenevaid negatiivseid välismõjusid ei konkreetse tootmistehnoloogia ega tootmismahu valimisel. Teisisõnu tähendab see, et ettevõtja tajub tootmiskulusid madalamatena kui on tegelikult ühiskonna kantavad kulud. Seetõttu puudub ettevõtjatel stiimul vähendada oma saaste taset või võtta üksikmeetmeid keskkonna kaitseks.
- (21) Riigid, kes seisavad silmitsi kõnealuse turutõrkega, kalduvad kasutama õiguslikku reguleerimist tagamaks, et tootmisest tekkivaid negatiivseid välismõjusid võetakse arvesse. Normatiivide, maksustamise, majandushoobade ja muude normide kaudu on saastavad ettevõtjad sunnitud maksma ühiskonnale tekitatud saaste eest vastavalt „saastaja maksab” — põhimõttele. Kõnealuste negatiivsete välismõjude arvessevõtmise tagajärjel suurenevad ettevõtja erakulud, mõjutades seetõttu negatiivselt ettevõtja tulusid. Et tekitatav saaste on jaotunud ebavõrdselt tööstusharude ja ettevõtjate vahel, on keskkonnasäästlike normidega seotud

kulud tihti erinevad mitte ainult ettevõtjate lõikes, vaid ka liikmesriigiti. Lisaks sellele võivad liikmesriigid hinnata erinevalt vajadust kehtestada kõrgeid keskkonnaalaseid eesmärke.

- (22) Selliste ühenduse normatiivide ja turupõhiste vahendite puudumise tõttu, mis vastaksid täielikult „saastaja maksab” — põhimõttele (tõrge õigusloomes), võivad liikmesriigid otsustada ühepoolselt seada kõrgemaid keskkonnakaitse alaseid eesmärke. See võib omakorda kaasa tuua täiendavaid kulusid nende territooriumil tegutsevatele ettevõtjatele. Sel põhjusel võivad liikmesriigid lisaks regulatiivsetele normidele kasutada riigiabi positiivse stiimulina parema keskkonnakaitse saavutamiseks. Seda on võimalik teha kahele viisil:

— **Positiivsed konkreetseid stiimulid vähendada saastet ja muid negatiivseid mõjusid keskkonnale.** Esiteks võivad liikmesriigid luua üksikisiku tasandil (ettevõtja tasandil) positiivse stiimuli, et saavutada ühenduse normatiividest kõrgem keskkonnakaitse tase. Sellisel juhul vähendab abisaaja saastamist seetõttu, et ta saab abi oma käitumise muutmiseks, ja mitte seetõttu, et ta peab tasuma saastekulud. Riigiabi eesmärk on seega kaotada turutõrge, mis on otseselt seotud saaste negatiivsete mõjudega.

— **Positiivsed stiimulid võtta kasutusele riiklikud keskkonnaõiguslikud normid, mis on ühenduse normatiividest rangemad.** Teiseks võivad liikmesriigid kohaldada riiklikke norme, mis on ühenduse nõuetest rangemad. See võib aga kaasa tuua täiendavaid kulusid teatavatele ettevõtjatele ja seega mõjutada nende konkurentsitingimusi. Lisaks sellele ei pruugi kõik ettevõtjad seda kulu tajuda võrdselt, arvestades nende suurust, turuseisundit, tehnoloogiat ja muid iseloomustavaid näitajaid. Sellisel juhul võib riigiabi olla vajalik, et vähendada kõige enam kannatavate ettevõtjate koormat ja võimaldada seega liikmesriikidel vastu võtta ühenduse normatiividest rangemaid riiklikke keskkonnanorme.

1.3.3. *Sobiv vahend*

- (23) Riigi sekkumise eesmärk on tagada keskkonnale piisav kaitse. Regulatiivsed normid ja turupõhised vahendid on kõige olulisemad vahendid keskkonnaalaste eesmärkide saavutamiseks. Leebetel vahenditel, näiteks vabatahtlikul ökomärgiste süsteemil, ja keskkonnasäästlike tehnoloogiate levitamisel võib samuti olla oluline roll. Kuigi poliitiliste vahendite optimaalse valimi leidmine on keeruline, ei õigusta turutõrke või poliitiliste eesmärkide olemasolu automaatselt riigiabi kasutamist.

⁽⁸⁾ See võib tähendada selliseid tegevusi nagu keemiliste heidete kesk-konda laskmine või näiteks veekeskonna füüsiline muutmine ja see-läbi ökosüsteemis häirete tekitamine või tegevused, millel on negatiivne mõju veeressursside seisundile.

- (24) Vastavalt „saastaja maksab” — põhimõttele peaks saastaja maksuma kõik saastega seotud kulud, sealhulgas kaudsed kulud, mida kannab ühiskond. Sel eesmärgil võivad keskkonnanormid olla kasulik vahend saastaja koorma suurendamiseks. „Saastaja maksab” — põhimõtte järgimine peaks teoreetiliselt tähendama, et negatiivsete välismõjudega seotud turutõrge kõrvaldatakse. Seega, kui „saastaja maksab” — põhimõtet rakendatakse täielikult, puuduks vajadus täiendava riigipoolse sekkumise järele, et tagada turu tõhus toimimine. Niisiis jääb „saastaja maksab” — põhimõtte peamiseks vahendiks ja riigiabi on üksnes paremuselt teine valik. „Saastaja maksab” — põhimõtte rakendamise korral riigiabi kasutamine tähendaks, et saastaja ei peaks maksuma oma saastega seotud kulusid. Seetõttu ei pruugi riigiabi sellisel juhul olla asjakohane vahend.
- (25) Kuid eelkõige „saastaja maksab” — põhimõtte puuduliku rakendamise tõttu peetakse keskkonnakaitse tegelikku taset tihti ebarahuldavaks järgmistel põhjustel:
- a) esiteks ei ole kerge kindlaks määrata täpset saastekulu. Tehniliselt on keeruline välja arvutada igat liiki tootmise poolt ühiskonnale tekitatavat täpset kulu ja juhu, kui sellega seotud halduskulud on väga suured, võib olla ebaökoonoomne arvestada tõsiasja, et erinevate tootjate tekitatava saaste tase on erinev. Erinev tundlikkus tarbijahindade muutumise suhtes (hinnapaindlikkus) mängib samuti rolli. Lisaks sellele hindavad erinevad üksikisikud ja ühiskonnad saastekulusid erinevalt, olenevalt ühiskonnas tehtud valikutest näiteks seoses sellega, kuidas olemasolev poliitika mõjutab tulevase põlvkondi. Lisaks sellele on teatavaid kulusid, näiteks lühem eluiga või keskkonnakahjustus, raske rahaliselt kindlalt väljendada. Seetõttu seondub saastekulude arvutamine alati teatava ebakindlusega;
- b) teiseks võib mitmete (tööstus)toodete hindade kiire tõstmine selleks, et need sisaldaksid saastekulusid, põhjustada välisõki ja kaasa tuua häireid majanduses. Seetõttu võivad riigid pidada soovitavaks, et kõikide saastekulude integreerimisel teatavatesse toomisprotsessidesse toimuks muutus mõõdukas tempos.
- (26) Kuigi sellega ei lahendata ebarahuldava keskkonnakaitse puhul kõiki eespool nimetatud probleeme, võib riigiabi anda ettevõtjatele positiivse stiimuli tegevusteks või investeeringuteks, mis ei ole kohustuslikud ja mida kasumit taotlevad ettevõtjad tavaliselt ette ei võtaks. Lisaks sellele võib riigiabi olla sobilik vahend, mis võimaldab liikmesriikidel vastu võtta riiklikud keskkonnanormid, mis on ühenduse normatiividest rangemad, vähendades koormavat mõju nende ettevõtjatele, keda nimetatud normid kõige rohkem mõjutavad, ja muutes seega normide vastuvõtmise võimalikuks.
- 1.3.4. *Abi ergutav mõju ja vajalikkus*
- (27) Keskkonnakaitseks antava riigiabi tulemusel peab abisaaja muutma oma käitumist nii, et keskkonnakaitse tase oleks parem võrreldes olukorraga, kui abi ei oleks antud. Siiski võivad keskkonnakaitse parandamiseks tehtud investeeringud suurendada samal ajal tulusid⁽⁹⁾ ja/või vähendada kulusid⁽¹⁰⁾ ning olla seega iseenesest majanduslikus mõttes atraktiivsed. Seetõttu tuleb kindlaks teha, et asjaomast investeeringut ei oleks tehtud ilma riigiabita.
- (28) Eesmärk on tagada, et ettevõtjad ei teeks samu asju ilma abi saamata põhjusel, et sellega kaasneksid teatavad kasud. Ergutav mõju määratakse kindlaks vastupidiste olukordade võrdlusanalüüsi (kontrafaktilise analüüsi) põhjal, milles võrreldakse kavandatava tegevuse ulatust koos abiga ja ilma abita. Vastupidiste olukordade võrdlusanalüüsi nõuetekohane läbiviimine on olulise tähtsusega selle üle otsustamisel, kas riigiabil on ergutav mõju. See on olulise tähtsusega ka juhul, kui arvutatakse tekkivaid lisakulusid investeeringu või tootmise puhul, mille eesmärk on saavutada parem keskkonnakaitse.
- (29) Investeeringud võivad olla vajalikud, et järgida kohustuslike ühenduse normatiive. Et ettevõtja peab igal juhul täitma kõnealuseid kohustusi, ei ole juba kehtivate kohustuslike ühenduse normatiivide järgimisel riigiabi õigustatud.
- 1.3.5. *Abi proportsionaalsus*
- (30) Abi peetakse proportsionaalseks ainult juhul, kui sama tulemust ei ole võimalik saavutada abi vähemal määral andmisega. Lisaks sellele võib proportsionaalsus sõltuda ka abimeetme selektiivsuse määrast.
- (31) Eelkõige peab abisumma piirduma minimaalse vajalikkuga, et saavutada soovitud tase keskkonnakaitsetes. Seetõttu arvutatakse investimisabi abikõlblikud kulud keskkonnalaalse eesmärkide saavutamise seisukohast vältimatute täiendavate (neto)kulude põhjal. See tähendab, et kindlaks määrata, kui suurt abi võib anda, tuleb põhimõtteliselt investeeringute lisakuludest maha arvata kõik majanduslikud eelised, mida ettevõtja investeeringust saab.
- ⁽⁹⁾ Keskkonnasäästlikum tootmine võib kaasa tuua näiteks rohkem võimalusi jäätmete taaskasutamiseks ja seega toota täiendavaid tulusid. Lisaks sellele võib olla võimalik tõsta ka nende toodete hinda või suurendada nende toodete müüki, mida peetakse keskkonnasäästlikumaks ja mis on seega tarbijatele atraktiivsemad.
- ⁽¹⁰⁾ Keskkonnasäästlikum tootmine võib eelkõige kaasa tuua energia ja toorainete tarbimise vähenemist.

- (32) Siiski on keeruline täielikult arvesse võtta kõiki majanduslikke eeliseid, mida ettevõtja täiendavast investeringust saab. Näiteks ei võeta vastavalt punktides 80–84 sätestatud abikõlblike kulude arvutamise meetodikale arvesse tegevustulusid pärast teatavat investeringu sooritamisele järgnevat esialgset ajavahemikku. Samamoodi ei võeta selles küsimuses arvesse teatavaid eeliseid, mida ei ole alati kerge mõõta, näiteks keskkonnaalase investeringuga paranenud keskkonnateadlik maine. Seetõttu on komisjon arvamusel, et selleks, et abi oleks proportsionaalne, peab abisumma olema tavaliselt väiksem kui abikõlblikud investeerimiskulud (vt lisa). Ainult juhul, kui investeerimisabi antakse tõeliselt konkureeriva pakkumismenetluse raames ning võttes aluseks selged, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid, mis tagavad tõhusalt, et abi piirdub minimaalselt vajaliku summaga selleks, et saavutada keskkonnakasu, võib abi summa olla kuni 100 % abikõlblikest investeerimiskuludest. Seda seetõttu, et sellistel asjaoludel võib eeldada, et erinevad pakkumised peegeldavad kõiki võimalikke eeliseid, mis võivad täiendavast investeringust tuleneda.
- (33) Teatavate meetmete puhul ei ole võimalik abisummat arvutada lisakulude põhjal; see kehtib juhul, kui abi antakse keskkonnamaksumust vabastamise või alandatud keskkonnamaksumäära näol või kaubeldavate lubade süsteemi abil. Sellisel juhul tuleb tagada proportsionaalsus maksuvabastuste ja alandatud maksumäära kohaldamise tingimuste ja kriteeriumide abil, mis tagavad, et abisaaja ei saa ülemääraseid eeliseid ja et meetme selektiivsus on rangelt piiratud miinimumiga.
- (34) Tihti on väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul soovitud keskkonnakaitse saavutamise kulu suhtelises arvestuses suurem võrreldes nende tegevuse suurusega. Lisaks sellele piiravad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate võimet kõnealuste kulude kandmisel tihti kapitalituru puudujäägid. Sel põhjusel võib väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul olla õigustatud lisatoetuse andmine teatavat liiki abi puhul, arvestades, et juhul, kui abisaaja on väikese või keskmise suurusega ettevõtja, on tõsise konkurentsi moonutuse tekke oht väike.
- (35) Lisaks sellele julgustatakse liikmesriike tagama keskkonnakasu saavutamisel kulutasuvus, näiteks valima meetmeid, mille puhul välditud väliskulud on märkimisväärsed võrreldes abi summaga. Kuid et välditud väliskulude ja ettevõtja tehtud kulutuste vahel otsene seos puudub, võib välditud väliskulusid kasutada riigiabi summa määramise alusena ainult erandjuhtudel. Selleks et tagada ettevõtjale piisav stiimul oma käitumise muutmiseks, peab abisumma olema otseselt seotud ettevõtja tehtud kuludega.
- 1.3.6. *Keskkonnakaitseks antava abi negatiivseid mõjusid tuleb piirata nii, et selle kogumõju oleks positiivne*
- (36) Kui keskkonnakaitseks antava riigiabi meetmed on hästi suunatud, nii et nendega kaetakse ainult tegelikud lisakulud, mis on vajalikud paremaks keskkonnakaitseks, on risk, et riigiabi moonutab põhjendamatult konkurentsi, tavaliselt suhteliselt piiratud. Seetõttu on väga tähtis, et keskkonnakaitseks antava riigiabi meetmed oleksid hästi suunatud. Juhul kui abi ei ole vajalik või proportsionaalne kavandatava eesmärgi saavutamiseks, kahjustab see konkurentsi. See võib eelkõige juhtuda siis, kui abi tulemusel:
- hoitakse tegevuses ebatõhusaid ettevõtjaid;
 - moonutatakse dünaamilisi stiimuleid/väljatõrjumist;
 - luuakse turujõud või välistavad praktikad;
 - muudetakse kunstlikult kaubavoogusid või tootmise asukohta.
- (37) Mõnel juhul on abi eesmärk sekkuda turu toimimisse, et soodustada keskkonna üldiseks hüvanguks teatavat keskkonnasäästlikku tootmist saastavama tootmise arvelt. Selliste meetmete tulemusena suudavad asjaomaste keskkonnasäästlike toodete tootjad parandada oma turupositsiooni võrreldes nende konkurentide positsiooniga, kes pakuvad keskkonna seisukohast vähem soodsaid tooteid. Sellisel juhul võtab komisjon meetme negatiivset mõju abi mitte saanud ettevõtjate turupositsioonile ja seega kasumile analüüsid arvesse meetme üldist mõju keskkonnale. Mida väiksem on kõnealuse meetme oodatav keskkonnamõju, seda olulisem on kontrollida selle mõju turuosadele ja konkureerivate toodete kasumitele.
- 1.4. **Kaalumise kohaldamine: õiguslikud eeldused ja vajadus üksikasjalikuma hindamise järele**
- (38) Ilma et see piiraks nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks)⁽¹⁾ artiklite 4–7 kohaldamist, rakendab komisjon teatatud abimeetmete erinevate liikide puhul erinevat õiguslikku eeldust.
- (39) Käesolevate suuniste kolmandas peatükis on komisjon nimetanud mitmeid meetmeid, mille suhtes ta on arvamusel, et riigiabi on *a priori* suunatud keskkonnakaitset halvendavate turutõrgete kõrvaldamiseks või keskkonnakaitse parandamiseks. Lisaks sellele on komisjon välja töötanud mitmed tingimused ja parameetrid, mille eesmärk on tagada, et riigiabil on ergutav mõju, abi on proportsionaalne ja selle negatiivne mõju konkurentile ja kaubandusele on piiratud. Kolmas peatükk sisaldab seega parameetreid toetust saava tegevuse, abi osatähtsuse ja kokkusobivusega seotud tingimuste jaoks.

⁽¹⁾ EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, 20.12.2006, lk 1).

(40) Kuid teatavate eriolukordade ja summade puhul, mis ületavad teatavat künnist, on vajalik täiendav kontroll, sest konkurentsi ja kaubanduse moonutamise risk on suurem. Täiendav kontroll koosneb tavaliselt meetmega seotud asjaolude täiendavast ja üksikasjalikumast analüüsist kooskõlas viienda peatükiga. Meede loetakse ühisturuga kokkusobivaks, kui viiendale peatükile vastava kaalumise üldine tulemus on positiivne. Käesoleva analüüsi kontekstis eeldatakse alguses, et kokkusobivuse kriteerium ei ole täidetud. Keskkonnamaksumäära vähendamist ja keskkonnamaksust vabastamist hinnatakse ainult vastavalt neljandas peatükis sätestatud (12).

(41) Üksikasjaliku kontrolli tulemusel võib komisjon abi heaks kiita, kuulutada selle ühisturuga kokkusobimatuks või võtta vastu tingimusliku otsuse ühisturuga kokkusobivuse kohta.

1.5. Käesolevate suuniste alla kuuluvate erimeetmete põhjendused

(42) Komisjon on kindlaks määranud terve rea meetmeid, mille puhul riigiabi võib teatavatel tingimustel olla kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c.

1.5.1. *Abi ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel*

(43) Kõnealune abi pakub ettevõtjatele konkreetseid stiimuleid saavutada parem keskkonnakaitse. Tavaliselt puudub ettevõtjal stiimul teha kohustuslikes normatiivides nõutust rohkem, kui sellega kaasnevad ettevõtja kulud ületavad kasu. Sellisel juhul võib anda riigiabi, et luua ettevõtjatele stiimul parandada keskkonnakaitset. Kooskõlas ühenduse eesmärgiga toetada keskkonnahoidlikku innovatsiooni, võib nõustuda soodsama kohtlemisega keskkonnahoidlike innovatsiooniprojektide puhul, mille eesmärk on kõrvaldada innovatsiooniga seotud suuremate riskidest tulenev ja projekti keskkonnavalase aspektiga seonduv kahekordne turutõrge. Keskkonnahoidlikule innovatsioonile antava abi eesmärk on seega kiirendada keskkonnahoidliku innovatsiooni levikut turul.

1.5.2. *Abi selliste uute transpordivahendite omandamiseks, mille keskkonnanõuded on ühenduse normatiividest rangemad või mille kasutamine parandaks keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel*

(44) Transpordist johtub oluline osa üldistest kasvuhoonegaaside heitkogustest (ligikaudu 30 %) ning kohalikust saastest tolmu, tahkete osakeste, lämmastikoksiidide- ja vääveloksiidide heidete näol. Seetõttu on oluline soodustada eelkõige linnades puhtaid transpordiviise, seda nii kliimamuutusega võitlemiseks kui ka kohaliku saaste vähendamiseks. Selles kontekstis on eriti oluline soodustada puhaste transpordivahendite (sealhulgas ökoloogilisel puhtad laevad) omandamist.

1.5.3. *Ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi*

(45) Käesolevate suunistega ei ole lubatud anda abi selleks, et hõlbustada ettevõtjatel juba kehtivate ühenduse normatiivide täitmist, sest sellise abiga ei kaasneks keskkonnakaitse paranemine. Kuid riigiabi võib tagada ühenduse asja vastu võetud, kuid veel jõustumata normatiivide oluliselt kiirema rakendamise ning aidata seega kaasa saaste kiiremale vähendamisele võrreldes olukorraga, kui abi ei oleks antud. Sellistes olukordades on seega võimalik riigiabiga luua ettevõtjatele konkreetne stiimul tasakaalustada saastega seotud negatiivseid välismõjusid.

1.5.4. *Keskkonnauuringuteks antav abi*

(46) Ettevõtjatele investeerimisvõimaluste uurimiseks ja ühenduse normatiivides nõutust kõrgema keskkonnakaitse taseme saavutamiseks või ühenduse normatiivide puudumisel keskkonnakaitse taseme tõstmiseks, aga ka energia säästmise viiside ning taastuvenergia tootmise viiside uurimiseks antav abi on suunatud teabemoonutustest tulenevate turutõkete kõrvaldamisele. Ettevõtjad alahindavad sageli võimalusi ja eeliseid, mis on seotud energia säästmisega ja taastuvenergiaga, ning see viib investeringute nappuseni.

1.5.5. *Energia säästmiseks antav abi*

(47) Kõnealune abi on suunatud välismõjudega seotud turutõrgete kõrvaldamisele ja sellega luuakse konkreetseid stiimuleid saavutamaks keskkonnavalaseid eesmärke energia säästmise ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise vallas. Ühenduse tasandil on komisjoni teatistes Euroopa Ülemkogule ja Euroopa Parlamendile — Euroopa energia- poliitika (13) kindlaks määratud eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2020. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega 20 % võrra, nagu kinnitas ka Euroopa Ülemkogu 8 ja 9. märtsil 2007. Lisaks sellele võtavad liikmesriigid vastu üldise riigisisese soovitusliku eesmärgi säästa üheksa aasta jooksul 9 % energiat vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta direktiivile 2006/32/EÜ, mis käsitleb energia lõpptarbimise tõhusust ja energiateenuseid ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/76/EMÜ (14). Riigiabi võib olla asjakohane juhul, kui investeringud energiasäästu ei ole kohustuslikud vastavalt ühenduse kehtivatele normatiividele ja kui need ei ole tulusad, s.t et energiasäästu kulu on suurem kui sellega seotud eramajanduslik tulu. Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul võib vaja minna soodsamatel tingimustel antavat toetust, sest väikese ja keskmise suurusega ettevõtted alahindavad tihti pikaajalise energiasäästuga seotud hüvesid ning ei investeri piisavalt energiasäästuga seotud meetmetesse.

(12) Vastavalt 3. peatükile maksualaste meetmete vormis eraldatud abi hinnatakse üksikasjalikult ainult juhul, kui abisumma ületab 5. peatükis sätestatud künnise.

(13) KOM(2007) 1 lõplik.

(14) ELT L 114, 27.4.2006, lk 64.

1.5.6. Taastuvate energiaallikate kasutamiseks antav abi

- (48) Seda liiki abi eesmärk on kõrvaldada negatiivsete välismõjudega seotud turutõrked, luues konkreetseid stiimuleid suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu üldises energiatootmises. Suurem taastuvate energiaallikate kasutamine on üks ühenduse keskkonnavalastest prioriteetidest ning ka majandus- ja energiapoliitika prioriteet. Eeldatakse, et see mängib olulist rolli kasvuhooenergia heitkoguste vähendamise seotud eesmärkide saavutamisel. Ühenduse tasandil on komisjoni teatise Euroopa Ülemkogule ja Euroopa Parlamendile — Euroopa energiapoliitika kindlaks määratud eesmärk saavutada 2020. aastaks 20 % taastuvate energiaallikate osakaal üldises energiatootmises. Riigiabi võib olla õigustatud juhul, kui taastuvenergia tootmise kulud on suuremad kui vähem keskkonnasäästlikel energiaallikatel põhineva tootmise kulud ja kui puudub ühenduse kohustuslik standard, millega oleks ettevõtjatele kehtestatud taastuvatest allikatest toodetud energia kohustuslik osakaal. Teatavat liiki taastuvenergia tootmise kõrged kulud ei võimalda ettevõtjatel küsida turul konkurentsivõimelist hinda ja see takistab taastuvenergial turule pääsemist. Kuid tänu tehnoloogilistele arengutele taastuvenergia valdkonnas ja keskkonna välismõjude tootja kuludes kajastumise järkjärgulisele suurenemisele (mis tuleneb näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta direktiivist 2008/1/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta, ⁽¹⁵⁾ õhukvaliteeti käsitlevatest õigusaktidest ja saastekvootidega kauplemise süsteemist), on hinnavahe viimaste aastate jooksul vähenenud ja see on vähendanud ka abi vajadust.
- (49) Lisaks sellele on biokütuste valdkonnas saavutatud edu aruandes ⁽¹⁶⁾ rõhutatud, et biokütuse kasutamise edendamise aitaks kaasa nii varustuskindluse tagamisele kui ka kliimamuutuspoliitika eesmärkide saavutamisele säästlikul viisil. Seetõttu võib riigiabi olla asjakohane vahend ainult juhul, kui taastuvate energiaallikate kasutamisega kaasnev keskkonnakasu ja jätkusuutlikkus on ilmselge. Lisaks sellele ei loeta biokütuseid, mis ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest energia tootmise edendamist) ⁽¹⁷⁾ ettepaneku artiklis 15 sätestatud jätkusuutlikkuse kriteeriumidele, riigiabi kõlblikeks. Toetusüsteemide väljatöötamisel võivad liikmesriigid julgustada selliste biokütuste kasutamist, mis toovad endaga kaasa täiendavaid eeliseid, sealhulgas mitmekesisuse eelis seoses jäätmetest, jääkidest, tselluloosist ja lignotselluloosist toodetud biokütustega, ning võtta arvesse ühest küljest traditsiooniliste biokütuste tootmise erinevaid kulusid ja teisest küljest biokütuste tootmise täiendavaid eeliseid.

⁽¹⁵⁾ ELT L 24, 29.1.2008, lk 8.

⁽¹⁶⁾ KOM(2006) 845 lõplik.

⁽¹⁷⁾ KOM(2008) 19 lõplik. Kui Euroopa Parlament ja nõukogu on direktiivi vastu võtnud, rakendab komisjon lõpptekstis esitatud jätkusuutlikkuse kriteeriume.

- (50) Hüdroelektrijaamade puhul tuleb märkida, et nende keskkonnamõju võib olla kahetine. Kasvuhooenergia heitkoguste küsimuses on neil kindlasti potentsiaali. Seetõttu võib neil olla oluline roll üldises energiaallikate valikus. Teisest küljest võib sellistel jaamadel olla ka negatiivne mõju, näiteks veesüsteemidele ja bioloogilisele mitmekesisusele ⁽¹⁸⁾.

1.5.7. Koostootmiseks antav abi ja kaugkütteks antav abi

- (51) Kõnealuse abi eesmärk on kõrvaldada negatiivsete välismõjudega seotud turutõrge, luues konkreetseid stiimuleid keskkonnavalaste eesmärkide saavutamiseks energiasäästu vallas. Koostootmine on kõige tõhusam viis elektri- ja soojusenergia üheaegseks tootmiseks. Tootes elektrit ja soojust koos, raisatakse tootmises vähem energiat. Komisjoni 1997. aasta koostootmise strateegias visandatud ühenduse strateegias kehtestatakse üldine soovituslik eesmärk kaheksandada koostoodetud elektri tootmise osakaalu 2010. aastaks 18 %-ni. Sellest ajast alates on rõhutatud elektri- ja soojusenergia koostootmise tähtsust, mis nähtub Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta direktiivi 2004/8/EÜ (soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel, millega muudetakse direktiivi 92/42/EMÜ) ⁽¹⁹⁾ vastuvõtmisest ja komisjoni energiatõhususe tegevuskavva lisatud koostootmist käsitlevast peatükist: potentsiaali realiseerimine ⁽²⁰⁾. Viimati nimetatud dokumendis juhitakse tähelepanu ka võimalusele kasutada kasulikult näiteks tööstusest või jõujaamadest tekkinud heitsoojust kaugkütteks. Lisaks sellele võib kaugküte olla energiatõhusam kui lokaalküte ja võib olulisel määral aidata õhukvaliteedi parandamisel. Juhul kui kaugküte on tootmisprotsessis ja soojuse jaotamisel osutunud energiatõhusamaks ja vähem saastavaks, kuid kallimaks kui lokaalküte, võib riigiabi anda eesmärgiga luua stiimulid keskkonnavalaste eesmärkide saavutamiseks. Kuid sarnaselt taastuvenergiaga võib eeldada, et tänu keskkonna välismõjude järkjärgulisele kajastumisele muude tehnoloogiate kuludes väheneb vajadus riigiabi järele, põhjustades soojuse ja elektri ühendatud tootmise ning kaugküte kulude järkjärgulise ühtlustumise.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1), ja eriti selle artikli 4 lõikes 7 on sätestatud kriteeriumid uute muudatuste tegemiseks veekogudes. Direktiivi muudeti viimati otsusega 2455/2001/EÜ (EÜT L 331, 15.12.2001, lk 1).

⁽¹⁹⁾ ELT L 52, 21.2.2004, lk 50.

⁽²⁰⁾ KOM(2006) 545 lõplik.

1.5.8. *Jäätmekäitluseks antav abi*

- (52) Kõnealuse abi eesmärk on luua konkreetset stiimulid jäätmekäitlusega seotud keskkonnanalaste eesmärkide saavutamiseks⁽²¹⁾. Kuuendas keskkonnanalases tegevuskavas on jäätmetekke vältimist ja jäätmekäitlust käsitletud kui ühte neljast kõige olulisemast küsimusest. Selle peamine eesmärk on eraldada jäätmete tekitamine majandustegevusest nii, et ELi majanduskasv ei tooks kaasa järjest rohkem ja rohkem jäätmeid. Selles kontekstis võib riigiabi anda nii jäätmetekitajale (vastavalt jaole 3.1.1) kui ka ettevõtjatele, kes tegelevad teiste ettevõtjate tekitatud jäämete käitlemise või ringlussevõtmisega (vastavalt jaole 3.1.9). Siiski tuleb tagada positiivne mõju keskkonnale, eirata ei tohi „saastaja maksab” — põhimõtet ja moonutada ei tohi teiste materjalide turu normaalset toimimist.

1.5.9. *Saastatud alade puhastamiseks antav abi*

- (53) Kõnealuse abi eesmärk on luua konkreetset stiimulid, millega neutraliseeritakse negatiivseid välismõjusid juhul, kui ei ole võimalik kindlaks teha saastajat ja sundida teda maksima keskkonnakahju heastamise eest. Sellisel juhul võib riigiabi olla õigustatud, kui parandamise kulu on suurem kui sellest tulenev ala väärtuse suurenemine.

1.5.10. *Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi*

- (54) Kõnealuse investeerimisabi liigi eesmärk on luua konkreetset stiimulid negatiivsete välismõjude vähendamiseks, paigutades märkimisväärselt saastavad ettevõtjaid, kes ümber piirkonda, kus kõnealuse saaste tekitatav kahju on väiksem, s.t saaste väliskulud on väiksemad. Kooskõlas ettevaatusprintsipiiga võetakse käesolevate suunistega kasutusele võimalus anda abi *suurt riski kujutavate* käitiste ümberpaigutamiseks vastavalt nõukogu direktiivile nr 96/82/EÜ ohtlike ainetega seotud suurõnnetuste ohu ohjeldamise kohta⁽²²⁾ (edaspidi „Seveso II direktiiv”). Varasemad õnnetused on näidanud, et Seveso II direktiiviga hõlmatud käitiste asukoht on elulise tähtsusega nii õnnetuste ennetamisel kui ka inimesi ja keskkonda mõjutavate tagajärgede seisukohast. Seetõttu võib riigiabi olla õigustatud, kui ümberpaigutamine on toimunud keskkonnaga seotud põhjustel. Et vältida abi andmist muul põhjusel toimuva ümberpaigutamise korral, on vaja pädeva riigiasutuse haldus- või kohtuotsust või pädeva riigiasutuse ja ettevõtja vahelist kokkulepet ettevõtja ümberpaigutamise kohta. Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb arvesse võtta kõiki eeliseid, mida ettevõtja võib tänu ümberpaigutamisele saada.

1.5.11. *Kaubeldavate lubade süsteemi kaudu antav abi*

- (55) Kaubeldavate lubade süsteem võib sisaldada erinevates vormides riigiabi, näiteks juhul, kui liikmesriigid annavad

(21) Jäätmekäitlus hõlmab korduvkasutamist, ringlussevõtmist ja taaskasutamist.

(22) EÜTL 10, 14.1.1997, lk 13. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

lubasid ja kvoote turuväärtusest madalama hinnaga. Kõnealust abi võib kasutada selleks, et kõrvaldada negatiivseid kõrvalmõjusid, võimaldades kasutusele võtta turupõhised vahendid, mis on suunatud keskkonnanalaste eesmärkide saavutamiseks. Juhul kui liikmesriigi antavate lubade koguarv on väiksem kui ettevõtjate arvatav koguvajadus, on üldine mõju keskkonnakaitsele positiivne. Ettevõtja tasandil tähendab see, et juhul, kui eraldatud kvoot ei kata ettevõtja arvatavat koguvajadust, peab ettevõtja kas vähendama oma saaste hulka ja seega panustama keskkonnakaitse parandamisse või ostma täiendavaid kvoote turult ja seega maksma oma saaste eest. Konkurentsi moonutamise vähendamiseks ei ole õigustatud üleliigsete kvootide eraldamine ja tuleb sätestada nõuded põhjendamatute turule tuleku tõkete vältimiseks.

- (56) Punktis 55 sätestatud kriteeriumid võtab komisjon aluseks, hinnates olukordi, mis tekivad 31. detsembril 2012 lõppeva kauplemisperioodi jooksul. Olukordade puhul, mis tekivad pärast seda kuupäeva kestva kauplemisperioodi jooksul, hindab komisjon meetmeid vastavalt sellele, kas need on vajalikud ja proportsionaalsed. Kõnealused kriteeriumid võetakse aluseks ka käesolevate suuniste läbivaatamisel, arvestades eelkõige uut direktiivi, mis käsitleb ELi süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemi 31. detsembri 2012. aasta järgse kauplemisperioodi jooksul.

1.5.12. *Keskonnamaksu vähendamise või sellest vabastuse vormis antav abi*

- (57) Teatavate valdkondade või teatavatesse kategooriatesse kuuluvate ettevõtjate keskkonnamaksu määra vähendamine või keskkonnamaksust vabastamine võimaldab kehtestada kõrgemaid makse muude ettevõtjate suhtes, mille tulemusel kajastub keskkonnakulu paremini kuludes, ja luua täiendavaid stiimuleid keskkonnakaitse parandamiseks. Sellest tulenevalt võib kõnealust abi vaja olla selleks, et kaudselt kõrvaldada negatiivseid kõrvalmõjusid, võimaldades kasutusele võtta või säilitada suhteliselt kõrged riiklikud keskkonnamaksud. Selleks, et abi oleks ühisturuga kokkusobiv, tuleb näidata, et alandatud maksumäärad või maksuvabastused on vajalikud kõikide kategooriate abisaajate puhul ning et need on oma suuruselt proportsionaalsed. Seda eeldatakse juhul, kui abisaajad maksavad vajadusel madalaima maksustamistasemega võrdse summa. Muul juhul sõltub vajalikkus sellest, kui suures ulatuses mõjutab riiklik maks tootmiskulusid, ja võimalusest kanda maks tarbijatele üle ja vähendada kasumimarginaali. Proportsionaalsus sõltub sellest, kui suures ulatuses saavad abisaajad täiendavalt vähendada oma tarbimist või heitkoguseid, maksta osa riiklikust maksust või sõlmida keskkonnalepinguid saaste vähendamiseks⁽²³⁾.

(23) Komisjon võib seda tüüpi abi käsitleva lähenemisviisi ümber hinnata direktiivi 2003/96/EÜ läbivaatamisel.

2. REGULEERIMISALA JA MÕISTED

2.1. Suuniste reguleerimisala

- (58) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse keskkonnakaitseks antava riigiabi suhtes. Neid kohaldatakse kooskõlas muu ühenduse riigiabipoliitika, Euroopa Ühenduse asutamislepingu ja Euroopa Liidu lepingu muude sätete ning nimetatud lepingute kohaselt vastuvõetud õigusaktidega.
- (59) Suuniseid kohaldatakse abi suhtes, ⁽²⁴⁾ mis antakse keskkonnakaitse toetuseks kõigis EÜ asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvates sektorites. Neid kohaldatakse ka nende sektorite puhul, kus kehtivad riigiabi käsitlevad ühenduse erieeskirjad (terasetoöstus, laevaehitus, mootorsõidukid, sünteetskiud, transport, söetööstus, põllumajandus ja kalandus), kui selliste erieeskirjadega ei ole sätestatud teisiti.
- (60) Keskkonnasäästlike toodete, vähem loodusvarasid kulutavate masinate ja transpordivahendite projekteerimist ja tootmist ning tehaste ja muude tootmisüksuste tegevust ohutuse ja hügieeni parandamisel käesolevates suunistes ei käsitleta.
- (61) Põllumajandus- ja kalandussektoris kohaldatakse kõnealuseid suuniseid keskkonnakaitseks antava abi suhtes, mis antakse ettevõtjatele, kes töötlevad ja turustavad põllumajandussaadusi. Kalandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtjate puhul on abi suurimaks määraks juhul, kui kõnealune abi antakse kulude katteks, mis on abikõlblikud vastavalt nõukogu 27. juuli 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1198/2006 Euroopa Kalandusfondi kohta, ⁽²⁵⁾ käesolevates suunistes ja kõnealuses määruuses sätestatud määradest kõrgeim abimäär. Põllumajanduse esmatootmise kohaldatakse käesolevaid suuniseid ainult meetmete suhtes, mille suhtes ei kehti juba ühenduse põllumajandus- ja metsandussektori riigiabi suunistes (2007–2013), ⁽²⁶⁾ ning kalanduse ja akvakultuuri esmatootmise kohaldatakse suuniseid ainult juhul, kui ei ole kehtestatud konkreetseid sätteid keskkonnakaitseks antava abi kohta.
- (62) Käesolevates suunistes ei käsitleta abi, mis antakse keskkonnakaitse meetmetele, mis on seotud õhu-, maantee-, raudtee-, siseveeteede ja meretranspordi infrastruktuuridega, sealhulgas ühist huvi pakkuvad projektid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 1996. aasta otsusega nr 1692/96/EÜ kehtestatud üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevatele ühenduse suunistele ⁽²⁷⁾.
- (63) Keskkonnaalaseks teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi suhtes kohaldatakse ühenduse
- (64) Keskkonnaalase koolitusabi laad ei ole põhjus, miks selle abi kohta peaks olema eraldi eeskirjad üldistest koolitusabi eeskirjadest, ning seetõttu kontrollib komisjon sellist abi komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määruse (EÜ) nr 68/2001 (mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist koolitusabi suhtes) ⁽²⁸⁾ sätete alusel.
- (65) Nõustamisteenustel on oluline roll, aitamaks väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele teha edusamme keskkonnakaitse vallas. Eelkõige võib neid kasutada selleks, et teha keskkonnaauditit või hinnata keskkonnasäästliku investeeringu majanduslikke tulusid ettevõtjale ja seega motiveerida väike- ja keskmise suurusega ettevõtteid tegema keskkonnakaitset toetavaid investeringuid. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele võib keskkonnaalasteks nõustamisteenusteks mõeldud abi anda vastavalt komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrusele (EÜ) nr 70/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele antava riigiabi suhtes ⁽²⁹⁾.
- (66) Käesolevaid suuniseid ei kohaldata luhtunud kulude suhtes; luhtunud kulud on määratletud komisjoni teatistes, mis käsitleb luhtunud kuludega seotud riigiabi analüüsimise meetodikat ⁽³¹⁾.
- (67) Juhul kui jaos 3.1.5 ettenähtud energia säästmisega seotud sätteid ei ole võimalik kohaldada, ei kohaldata käesolevaid suuniseid riigiabi suhtes, mis antakse kaugküttega seotud infrastruktuuri investeerimiseks, ja kõnealust riigiabi hinnatakse vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c.
- (68) Mõnedes liikmesriikides võidakse ettevõtjate suhtes kohaldada keskkonnamakse ja samal ajal võivad kõnealused ettevõtjad osaleda kaubeldavate lubade süsteemis. Komisjonil ei ole piisavalt kogemust, et hinnata sellistes olukordades keskkonnamaksu vähendamise kokkusobivust ühisturuga. Sellest tulenevalt ei ole komisjon valmis koostama üldisi sellekohaseid suuniseid. Selle asemel hinnatakse kõnealuseid juhtumeid, niivõrd kui need kujutavad endast riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel.

⁽²⁴⁾ Käesolevates suunistes ei arutleta riigiabi mõiste üle, mis tuleneb EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikest 1 ning Euroopa Kohtu praktikast.

⁽²⁵⁾ ELT L 223, 15.8.2006, lk 1.

⁽²⁶⁾ ELT C 319, 27.12.2006, lk 1.

⁽²⁷⁾ EÜT L 228, 9.9.1996, lk 1. Otsust on viimati muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, 20.12.2006, lk 1).

⁽²⁸⁾ ELT L 323, 30.12.2006, lk 1.

⁽²⁹⁾ EÜT L 10, 13.1.2001, lk 20. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1976/2006 (ELT L 368, 23.12.2006, lk 85). Kui võetakse vastu uus grupierandi määrus, kohaldatakse uut määrust.

⁽³⁰⁾ EÜT L 10, 13.1.2001, lk 33. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1976/2006. Kui võetakse vastu uus grupierandi määrus, mis käsitleb abi VKEdele, kohaldatakse uut määrust.

⁽³¹⁾ Komisjon võttis teatise vastu 26. juulil 2001 ja teavitas sellest liikmesriike 6. augusti 2001. aasta kirjaga (viide SG(2001) D/290869).

(69) Mõned liikmesriikide kavandatud meetmed, mille eesmärk on toetada fossiilkütusel töötavaid elektrijaamasid või muid tööstusrajatisi, mis on varustatud vahenditega süsinikdioksiidi kogumiseks, transportimiseks ja ladustamiseks või üksikute osadega süsiniku kogumise ja ladustamise ahelast, võivad endast kujutada riigiabi, kuid arvestades kogemuste puudust, on liiga vara koostada suuniseid sellise abi lubamiseks. Arvestades kõnealuse tehnoloogia strateegilist tähtsust ELile energiavarustuse kindluse, kasvuhooenergia heitkoguste vähendamise ja kokkulepitud pikaajalise eesmärgi saavutamise seisukohast seoses maailma kliima soojenemise piiramisega 2 kraadiga Celsiuse skaala järgi võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega, ja arvestades ELi toetust tööstuslike näidistehaste ehitamisele aastani 2015, eeldusel et need on keskkonna mõistes ohutud ja aitavad kaasa keskkonnakaitse parandamisele, on komisjoni hinnang sellistele projektidele antava riigiabi puhul reeglina positiivne ⁽³²⁾. Projekte võib hinnata vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c või otsustada, et need on abikõlblikud oluliste Euroopa ühistes huvides olevate projektidena vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis b ja käesolevate suuniste punktis 147 sätestatud tingimustele.

2.2. Mõisted

(70) Käesolevates suunistes kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *keskkonnakaitse* — tegevus, mille eesmärk on hüvitada või ennetada abisaaja enda tegevusest looduskeskkonnale või loodusvaradele tekkida võivat kahju, vähendada sellise kahju tekkimise riski või kaasa tuua loodusvarade tõhusam kasutamine, sealhulgas energia säästmise meetmed ja taastuvate energiaallikate kasutamine ⁽³³⁾;
- 2) *energia säästmise meetmed* — tegevus, mis võimaldab ettevõtjatel vähendada eelkõige oma tootmistsüklis kasutatavat energiahulka;
- 3) *ühenduse normatiiv*
 - i) ühenduse kohustuslik normatiiv, millega kehtestatakse keskkonnakaitse tase, mida konkreetsed ettevõtjad peavad saavutama, ⁽³⁴⁾ või
 - ii) kohustus vastavalt nõukogu direktiivile nr 2008/1/EÜ (saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta) kasutada parimat võimalikku tehnikat vastavalt viimasele asjaomasele teabele, mille komisjon on avaldanud vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 17 lõikele 2;

⁽³²⁾ Vt komisjoni ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, mis käsitleb süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist, KOM(2008) 18 lõplik.

⁽³³⁾ Vt eelkõige kuuendat keskkonnaalast tegevusprogrammi.

⁽³⁴⁾ Sellest tulenevalt ei käsitleta ühenduse tasandil kehtestatud normatiivse ega eesmärgi, mis on kohustuslikud liikmesriikidele, kuid mitte üksikutele ettevõtjatele, ühenduse normatiividena.

4) *keskkonnahoidlik innovatsioon* — igat liiki uuendustegevus, mille tulemus või eesmärk on oluliselt parandada keskkonnakaitset. Keskkonnahoidlik innovatsioon hõlmab uusi tootmisprotsesse, uusi tooteid või teenuseid ning uusi juhtimis- ja ettevõtlusmeetodeid, mille kasutamine või rakendamine tõenäoliselt väldib või oluliselt vähendab ohtu keskkonnale, saastamist ja muid ressurside kasutamisest tulenevaid negatiivseid mõjusid seotud tegevuste kogu elutsükli jooksul.

Järgnevat ei loeta innovatsiooniks:

- i) väikesed muudatused või täiustused,
 - ii) juba kasutusel olevate tootmis- või logistikasüsteemide väga sarnaste süsteemide lisamisest põhjustatud toodangu või teenuste mahu kasv,
 - iii) äripraktika, töökorralduse või välissuhete muudatused, mis põhinevad ettevõttes juba kasutusel olevatel organisatsioonilistel meetoditel,
 - iv) muudatused juhtimisstrateegias,
 - v) ettevõtjate liitumine ja omandamine,
 - vi) protsessi kasutamise lõpetamine,
 - vii) lihtne kapitaliasendus või suurendamine,
 - viii) puhtal kujul ressursihindade muutustest põhjustatud muudatused, kohandamine, regulaarsed hooajalised ja muud tsüklilised muudatused,
 - ix) uute või oluliselt täiustatud toodetega kauplemine;
- 5) *taastuvad energiaallikad* — järgmised taastuvad mitte-fossiilsed energiaallikad: tuuleenergia, päikeseenergia, maasoojusenergia, laineenergia, hoovuste energia, hüdroelektrijaamad, biomass, prügilga gaas, reoveepuhasti gaas ja biogaasid;
 - 6) *biomass* — põllumajanduse (sealhulgas taimsete ja loomsete ainete) ja metsanduse ning nendega seonduva tööstuse toodete, jäätmete ja jääkide bioloogiliselt lagunev osa ning tööstus- ja olmejäätmete bioloogiliselt lagunevad komponendid;
 - 7) *biokütused* — transpordis kasutatav vedel- ja gaaskütus, mis on toodetud biomassist;
 - 8) *jätksuutlikud biokütused* — biokütused, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest energia tootmise soodustamist) ⁽³⁵⁾ eelnõu artiklis 15 sätestatud jätkusuutlikkuse kriteeriumidele;

⁽³⁵⁾ KOM(2008) 19 lõplik. Kui Euroopa Parlament ja nõukogu on direktiivi vastu võtnud, kasutab komisjon lõpptekstis esitatud jätkusuutlikkuse kriteeriume.

- 9) *energiatootmine taastuvatest energiaallikatest* — üksnes taastuvaid energiaallikaid kasutavates elektrijaamades toodetud energia ning kütteväärtusena see osa energiast, mis toodetakse taastuvatest energiaallikatest hübridelektrijaamades, kus kasutatakse ka traditsioonilisi energiaallikaid. See hõlmab taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiat, mida kasutatakse salvestussüsteemide täitmiseks, kuid ei hõlma salvestussüsteemide tulemusena saadud elektrienergiat.
- 10) *koostootmine* — soojusenergia ning elektri- ja/või mehaanilise energia ühes protsessis samaaegne tootmine;
- 11) *suure tõhususega koostootmine* — koostootmine, mis vastab direktiivi 2004/8/EÜ III lisa nõuetele ja komisjoni 21. detsembri 2006. aasta otsuses 2007/74/EÜ sätestatud elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtusele Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/8/EÜ kohaldamisel ⁽³⁶⁾;
- 12) *kaugküte* — kütmine, mille puhul kasutatakse keskest tootmisallikast pärinevat soojust kas auru või kuuma vee näol ning mis edastatakse edastus- või jaotusvõrgu kaudu mitmetele hoonetele;
- 13) *energiatõhus kaugküte* — kaugkütterajatis, mille tootmisprotsess vastab kas suure tõhususega koostootmise kriteeriumidele või katelde korral komisjoni otsuses 2007/74/EÜ sätestatud energia eraldi tootmise kontrollväärtustele;
- 14) *keskkonnamaks* — maks, mille spetsiifilisel maksustataval baasil on selgelt kahjulik mõju keskkonnale või mille eesmärk on maksustada teatavaid tegevusi, kaupu või teenuseid selleks, et nende hinna sisse arvestataks keskkonnakulud, ja/või selleks, et tootjad ja tarbijad oleksid orienteeritud keskkonda säästvamale tegevusele;
- 15) *ühenduse madalaim maksustamistase* — ühenduse õigusel sätestatud madalaim maksustamistase. Energiatoodete ja elektrienergia puhul on ühenduse madalaim maksustamistase nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ (millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik) ⁽³⁷⁾ I lisas sätestatud madalaim maksustamistase;
- 16) *väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad, väikeettevõtjad ja keskmise suurusega ettevõtjad* (ehk „ettevõtjad”) määruses (EÜ) nr 70/2001 või mis tahes muus määruses, mis asendab nimetatud määrust, määratletud ettevõtjad;
- 17) *suurettevõtjad* — ettevõtjad, mis ei vasta väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlusele;
- 18) *abi* — igasugune meede, mis vastab kõikidele EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 sätestatud tingimustele;
- 19) *abi osatähtsus* — abi kogusumma, mis on väljendatud protsendina abikõlblikest kuludest. Arvutamise aluseks tuleb võtta näitajad enne maksude või muude tasude mahaarvamist. Kui abi antakse muus vormis kui toetusena, tuleb abi suuruseks lugeda abi toetuskvivalenti. Mitmes osas makstava abi väärtus tuleb arvutada selle andmise aja väärtuse kohaselt. Diskonteerimisel ja sooduslaenus sisalduva abisumma arvutamisel tuleb intressimäärana kasutada andmise ajal kehtinud viitemäära. Abi osatähtsust arvutatakse ühe abisaaja kohta.
- 20) *tegevustulud* — abikõlblike kulude arvutamisel konkreetsed tulud, mis tulenevad eelkõige kulude kokkuvõetust või täiendavast kõrvaltoodangust, mis on otseselt seotud täiendavate investeeringutega keskkonnakaitseks, ning vajadusel toetusmeetmetest tulenevast kasust, olenemata sellest, kas abimeetmed kujutavad endast riigiabi või mitte (tegevusabi samadele abikõlblikele kuludele, soodustariifid või muud toetusmeetmed). Seevastu laekumisi, mis tekivad, kui ettevõtja müüb Euroopa heitkogustega kauplemise süsteemi raames antud kaubeldavaid lubasid, ei loeta tegevustuludeks;
- 21) *tegevuskulud* — abikõlblike kulude arvutamisel eelkõige konkreetsed täiendavad tootmiskulud, mis tekivad täiendavatest investeeringutest keskkonnakaitseks;
- 22) *materiaalsed varad* — abikõlblike kulude arvutamisel investeeringud maasse, mis on tingimata vajalikud keskkonnakaitsealaste eesmärkide saavutamiseks, investeeringud hoonetesse, tehastesse ja seadmetesse, mis on ette nähtud saaste ja häiringute vähendamiseks või ärahoidmiseks, ning investeeringud tootmismeetodite kohandamiseks keskkonnakaitsega;
- 23) *immateriaalsed varad* — abikõlblike kulude arvutamisel tehnosiidriga seotud kulud, mis tekivad tegutsemislubade ning patenteeritud ja patenteerimata oskusteabe omandamise kaudu, kui täidetud on järgmised tingimused:

⁽³⁶⁾ ELT L 32, 6.2.2007, lk 183.

⁽³⁷⁾ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2004/75/EÜ (ELT L 157, 30.4.2004, lk 100).

i) asjaomast immateriaalset vara tuleb lugeda amortiseeruvaks varaks;

ii) see tuleb osta turutingimuste kohaselt ettevõtjalt, mida omandaja otseselt ega kaudselt ei kontrolli;

iii) see tuleb kanda ettevõtja varadesse, see peab jääma abisaaja rajatisse ning seda tuleb seal kasutada vähemalt viis aastat. See tingimus ei kehti, kui immateriaalne vara on tehniliselt vananenud. Kui see müüakse viie aasta jooksul, tuleb müügist saadud tulu abikõlblikest kuludest maha arvata ja vajaduse korral tuleb abi osaliselt või tervikuna tagasi maksta;

24) *kulude arvessevõtmine* — põhimõte, mille kohaselt saastava ettevõtja tootmiskulud sisaldavad ka kõiki keskkonnakaitsega seotud kulusid;

25) *saastaja maksab* — põhimõte — põhimõte, mille kohaselt saaste põhjustaja maksab saaste töötlemisega seotud kulud, välja arvatud juhul, kui saaste eest vastutavat isikut ei saa kindlaks teha või teda ei saa ühenduse või riiklike õigusaktide alusel vastutavaks pidada või teda ei saa sundida puhastamise kulusid tasuma. Saaste on sellisel juhul saastaja poolt otse või kaudselt keskkonnale tekitatud kahju või selliste tingimuste loomine, ⁽³⁸⁾ mis viivad looduskeskkonnale või loodusvaradele niisuguse kahju tekkimiseni;

26) *saastaja* — isik, kes otseselt või kaudselt kahjustab keskkonda või loob tingimused niisuguse kahjustuse tekkimiseks ⁽³⁹⁾;

27) *saastatud ala* — ala, kus inimtekkelisi ohtlikke aineid esineb sellisel määral, et kõnealune ala kujutab endast tõsist ohtu inimeste tervisele ja keskkonnale, võttes arvesse maa praegust ja kavandatavat tulevast kasutusviisi.

3. ABI KOKKUSOBIVUS ÜHISTURUGA EÜ ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 87 LÕIKE 3 KOHASELT

3.1. Abi kokkusobivus ühisturuga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c kohaselt

(71) Keskkonnakaitseks antav riigiabi on ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses, kui see tagab kaalumise tulemuste kohaselt parema

⁽³⁸⁾ Nõukogu 3. märtsi 1975. aasta soovitus kulude arvestamise ja riigiasutuste keskkonnaküsimuste alase tegevuse kohta (EÜT L 194, 25.7.1975, lk 1).

⁽³⁹⁾ 3. märtsi 1975. aasta soovituskulude arvestamise ja riigiasutuste keskkonnaküsimuste alase tegevuse kohta.

keskkonnakaitse, ilma et sel oleks kõrvalmõjusid kaubandustingimustele ulatuses, mis on vastuolus ühishuviga. Sellises olukorras peaks abikava kestus olema piiratud mõistliku tähtajaga, ilma et see piiraks võimalust, et liikmesriik võib meetmest uuesti teatada pärast seda, kui komisjoni otsusega kehtestatud tähtaeg on möödunud. Liikmesriigid võivad soodustada selliste abiteatiste esitamist, mida toetab varasemate samalaadsete abimeetmete puhul läbiviidud range hindamine, mis näitab abi ergutavat mõju.

(72) Punktides 73–146 kirjeldatud meetmed võivad olla ühisturuga kokkusobivad EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel.

3.1.1. *Abi ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel*

(73) Investeeringuabi, mis võimaldab ettevõtjatel keskkonnakaitse vallas teha ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandada keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel, loetakse ühisturuga kokkusobivaks EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses juhul, kui punktides 74–84 ja jaos 3.2 sätestatud tingimused on täidetud.

(74) Abi saav investeering peab vastama ühele kahest järgmisest tingimusest:

a) investeeringu abil on abisaajal võimalik oma tegevusega parandada keskkonnakaitset, tehes ühenduse kehtivates normatiivides nõutust rohkem, olenemata sellest, kas riigis kehtivad ühenduse normatiividest rangemad kohustuslikud normatiivid, või

b) investeeringu abil on abisaajal ühenduse normatiivide puudumisel võimalik oma tegevusega keskkonnakaitset parandada.

(75) Abi ei või anda juhul, kui ettevõtjad viivad oma tegevuse paranduste abil kooskõlla ühenduse normatiividega, mis on juba vastu võetud, kuid mis ei ole veel jõustunud ⁽⁴⁰⁾.

Abi osatähtsus

(76) Abi osatähtsus ei tohi moodustada rohkem kui 50 % punktides 80–84 määratletud abikõlblikest investeeringukuludest.

⁽⁴⁰⁾ Vaatamata sellele on tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi ja uute transpordivahendite omandamiseks antav abi võimalik vastavalt jagudes 3.1.3 ja 3.1.2 sätestatud tingimustele.

(77) Juhul kui investeerimisabi antakse võistupakkumise raames, mille aluseks on selged, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid, mis tagavad tõhusalt, et abi piirdub minimaalselt vajaliku summaga selleks, et saavutada keskkonnakasu, võib abi osatähtsus olla kuni 100 % abikõlblikest investeerimiskuludest vastavalt punktidele 80–84. Kõnealune pakkumismenetlus peab olema mittediskrimineeriva iseloomuga ja selles peab osalema piisaval arvul ettevõtjaid. Lisaks sellele peab pakkumismenetlusega seotud eelarve olema siduv piirang, mis tähendab, et kõik osalejad ei saa abi. Abi antakse vastavalt pakkuja algselt esitatud pakkumisele, välistades järgnevad läbirääkimised.

(78) Kui investeering on seotud keskkonnahoidliku vara omandamise või keskkonnahoidliku projekti käivitamisega, võib abi osatähtsust suurendada 10 protsendipunkti võrra, eeldusel et täidetud on järgmised tingimused:

- a) keskkonnahoidlik vara või projekt peab olema uus või oluliselt täiustatud võrreldes ühenduse vastava valdkonna tehnika tasemega. Uudsust võib liikmesriik näidata näiteks täpselt kirjeldades innovatsiooni ning turutingimusi selle kasutusele võtmiseks või levitamiseks ja võrreldes seda teiste samal alal tegutsevate ettevõtjate tavaliselt kasutatava protsessi või organisatsiooni tehnika tasemega;
- b) oodatav keskkonnakasu peab olema oluliselt suurem kui paranemine, mis tuleneb võrreldavate tegevuste taseme üldisest arengust ⁽⁴¹⁾;
- c) kõnealuste varade või projektide innovaatiline iseloom hõlmab ilmselget tehnoloogilist, turu- ja rahandusliku riski, mis on suurem kui tavapäraste mitteinnovaatiliste varade või projektide puhul. Seda riski saab liikmesriik näidata mitmel moel: projekti kulude ja ettevõtja käibe suhtega, väljatöötamiseks vajaliku ajaga, keskkonnahoidlikust innovatsioonist oodatava kasuga võrreldes kuludega ja ebaõnnestumise tõenäosusega.

(79) Kui investeerimisabi ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel, antakse väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele, võib abi osatähtsust suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

⁽⁴¹⁾ Punkti 78 alapunkti b hindamisel ja juhul, kui keskkonnahoidlike innovaatiliste tegevuste võrdlemisel tavapäraste mitteinnovaatiliste tegevustega on võimalik kasutada kvantitatiivseid parameetreid, tähendab „oluliselt suurem” seda, et keskkonnahoidlikest innovaatilistest tegevustest oodatav väike paranemine väiksema keskkonnariski või saastamise või energia või ressursside tõhusama kasutuse näol peaks olema vähemalt kaks korda nii suur kui võrreldavate tavapäraste mitteinnovaatiliste tegevuste üldisest arengust oodatav väike paranemine.

Juhul kui väljapakutud lähenemisviis ei ole sobilik konkreetse juhtumi puhul või kui kvantitatiivne võrdlemine ei ole võimalik, peab riigiabi taotlemise toimik sisaldama üksikasjalikku kirjeldust meetodi kohta, mida kasutatakse kõnealuse kriteeriumi hindamiseks, tagades, et hindamine toimub samaväärsel tasemel kui väljapakutud meetodi puhul.

	Abi osatähtsus abi puhul ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel, välja arvatud keskkonnahoidlik innovatsioon	Abi osatähtsus abi puhul ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel keskkonnahoidliku innovatsiooni puhul
Väikeettevõtjad	70 %	80 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	60 %	70 %
Suureettevõtjad	50 %	60 %

Abikõlblike kulude arvutamine — meetoodika

(80) Abikõlblikud kulud peavad piirduma täiendavate investeerimiskuludega, mis on vajalikud ühenduse normatiivides nõutust parema keskkonnakaitse saavutamiseks, ja neid arvutatakse kahes osas. Kõigepealt määratakse kindlaks selliste investeeringute kulud, mis on otseselt seotud keskkonnakaitsega, võttes vajadusel aluseks olukorra, kui abi ei anta. Teiseks lahutatakse nendest kuludest tegevuskulud ja neile lisatakse tegevuskulud.

(81) Keskkonnakaitsega otseselt seotud investeeringu osatuvastamine:

a) juhul kui keskkonnakaitse tehtava investeeringu kulu on kergesti tuvastatav kogu investeeringu kulu hulgas, on keskkonnakaitsega seotud täpne kulu abikõlblik kulu ⁽⁴²⁾;

b) kõikidel muudel juhtudel tuleb täiendavad investeerimiskulud kindlaks määrata, võrreldes investeeringut olukorraga, kui riigiabi ei anta. Nõuetekohase võrdlusolukorra puhul võetakse aluseks selliste tehniliselt võrreldavate investeeringute kulud, millega saavutatakse keskkonnakaitse madalam tase (mis vastab ühenduse kohustuslikele normatiividele, kui need on kehtestatud) ja mida on võimalik teha ilma abita (edaspidi „võrdlusinvesteering”). Tehniliselt võrreldav investeering on investeering, millel on sama tootmisvõime ja kõik muud tehnilised tunnused (välja arvatud need, mis on otseselt seotud keskkonnakaitse tehtud täiendavate investeeringutega). Lisaks sellele peab kõnealune võrdlusinvesteering olema ärilisest seisukohast tõsiseltvõetav alternatiiv hinnatavale investeeringule.

⁽⁴²⁾ Seda näiteks juhul, kui ajakohastatakse olemasolevat tootmisprotsessi ja keskkonnakaitset parandavaid osi on võimalik selgelt tuvastada.

(82) Tegevustulude/-kulude tuvastamine: abikõlblike kulude arutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja -kulud, mis on seotud täiendavate investeeringutega keskkonnakaitseks ja mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui käesolevas peatükis on sätestatud teisiti. See tähendab, et täiendavatest investeerimiskuludest tuleb lahutada kõnealused tegevustulud ja neile võib lisada kõnealused tegevuskulud.

(83) Abikõlblik investeering võib olla investeering materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varadesse.

(84) Juhul kui investeeringu eesmärk on parandada keskkonnakaitset ühenduse normatiivides nõutust rohkem, tuleb võrdlusolukord kindlaks määrata järgmiselt:

a) **kui ettevõtja kohandab oma tegevust riiklike normatiividega, mis on vastu võetud ühenduse normatiivide puudumisel**, koosnevad abikõlblikud kulud investeerimise lisakuludest, mida riiklikes normatiivides nõutud keskkonnakaitse saavutamine eeldab;

b) **kui ettevõtja kohandab oma tegevust vastavate ühenduse normatiividega või nendest rangemate riiklike normatiividega või kohustub ühenduse normatiividest rangemaid nõudmisi täitma**, koosnevad abikõlblikud kulud investeerimise lisakuludest, mida on vaja ühenduse normatiivides ettenähtud keskkonnakaitsest parema kaitse saavutamiseks. Ühenduse normatiivides ettenähtud keskkonnakaitse saavutamiseks vajalike investeeringute kulud ei ole abikõlblikud;

c) **kui normatiivid puuduvad**, koosnevad abikõlblikud kulud investeerimiskuludest, mida tuleb kanda parema keskkonnakaitse saavutamiseks kui see, mida kõnealune ettevõtja või ettevõtjad saavutaksid ilma keskkonnakaitseks antava abita.

3.1.2. *Abi selliste uute transpordivahendite omandamiseks, mille keskkonnanõuded on ühenduse normatiividest rangemad või mille kasutamine parandaks keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumise*

(85) Punktides 73–84 sätestatud üldiseid reegleid kohaldatakse abi suhtes, mida antakse transpordisektori ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel. Erandina punktist 75 on ühenduse vastuvõetud normatiividele vastava uue maantee-, raudtee-, siseveeteede ja meretranspordivahendite omandamiseks mõeldud abi andmine lubatud juhul, kui selline omandamine toimus

enne normatiivide jõustumist ja kui uued normatiivid ei ole kohustuslikuks muutudes tagasiulatuvalt kohaldatavad juba ostetud sõidukite suhtes.

(86) Abikõlblikud kulud on juhul, kui tegemist on transpordisektoris keskkonnakaitse eesmärgil tehtava moderniseerimisega, kõik asjaomased netokulud vastavalt punktides 80–84 sätestatud abikõlblike kulude arvutamise meetodikale, tingimusel et olemasolevad transpordivahendid viiakse vastavusse keskkonnaalaste normatiividega, mis ei kehtinud ajal, mil kõnealused transpordivahendid kasutusele võeti, või et kõnealuste transpordivahendite suhtes ei kohaldata keskkonnaalaseid normatiive.

3.1.3. *Ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi*

(87) Abi selleks, et kohaneda ühenduse uute, veel jõustumata normatiividega, millega tõstetakse keskkonnakaitse taset, on ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses juhul, kui ühenduse normatiivid on vastu võetud; abi võib anda tingimusel, et investeering on tehtud ja lõpule viidud vähemalt üks aasta enne normatiivide jõustumist.

Abi osatähtsus

(88) Abi suurim osatähtsus on 25 % väikeettevõtjate, 20 % keskmise suurusega ettevõtjate ja 15 % suureettevõtjate puhul, kui investeering on tehtud ja lõpule viidud rohkem kui kolm aastat enne normatiivi kohustusliku ülevõtmise või jõustumise kuupäeva. Abi suurim osatähtsus on 20 % väikeettevõtjate, 15 % keskmise suurusega ettevõtjate ja 10 % suureettevõtjate puhul, kui investeering on tehtud ja lõpule viidud üks kuni kolm aastat enne normatiivi kohustusliku ülevõtmise või jõustumise kuupäeva.

	Abi osatähtsus ühenduse normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi puhul, kui investeering tehakse ja viiakse lõpule:	
	rohkem kui kolm aastat enne normatiivi jõustumist	üks kuni kolm aastat enne normatiivi jõustumist
Väikeettevõtjad	25 %	20 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	20 %	15 %
Suureettevõtjad	15 %	10 %

Abikõlblikud kulud

(89) Abikõlblikud kulud peavad piirduma täiendavate investeerimiskuludega, mis on vajalikud selleks, et saavutada ühenduse normatiivides nõutud keskkonnakaitse tase, võrreldes tegeliku keskkonnakaitse tasemega, mis oli nõutav enne kõnealuse normatiivi jõustumist.

(90) Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja -kulud, mis on seotud täiendavate investeeringutega ja mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul vastavalt punktidele 81 ja 82.

3.1.4. Keskkonnauuringuteks antav abi

- (91) Ettevõtjatele antav abi uuringuteks, mis on otseselt seotud investeeringutega normatiivide täitmiseks vastavalt jaos 3.1.1 sätestatud tingimustele, energia säästmiseks vastavalt jaos 3.1.5 sätestatud tingimustele, taastuenergia tootmiseks vastavalt jaos 3.1.6 sätestatud tingimustele, on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses ühisturuga kokkusobiv, eeldusel et täidetakse käesolevas peatükis sätestatud tingimusi. See kehtib ka juhul, kui ettevalmistava uuringu tulemuste põhjal kavandatavat investeeringut tegelikult ei tehta.
- (92) Abi osatähtsus ei tohi olla rohkem kui 50 % uuringu kuludest.
- (93) Kui uuring tehakse väike- või keskmise suurusega ettevõtja tellimisel, võib abi osatähtsust suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

	Keskkonnauuringud
Väikeettevõtjad	70 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	60 %
Suurettevõtjad	50 %

3.1.5. Energia säästmiseks antav abi

- (94) Investeeringuabi ja/või tegevusabi, mille abil ettevõtjatel on võimalik säästa energiat, loetakse ühisturuga kokkusobivaks EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:

3.1.5.1. Investeeringuabi

Abi osatähtsus

- (95) Abi osatähtsus ei tohi olla rohkem kui 60 % abikõlblikest investeeringukuludest.
- (96) Kui investeeringuabi energia säästmiseks antakse väike- või keskmise suurusega ettevõtjatele, võib abi osatähtsust suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

	Energia säästmiseks antava abi osatähtsus
Väikeettevõtjad	80 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	70 %
Suurettevõtjad	60 %

- (97) Juhul kui investeeringuabi antakse võistluspakkumise raames, mille aluseks on selged, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid, mis tagavad tõhusalt, et abi piirdub

minimaalselt vajaliku summaga selleks, et saavutada maksimaalne energiasääst, võib abi osatähtsus olla kuni 100 % abikõlblikest investeeringukuludest vastavalt punktile 98. Kõnealune pakkumismenetlus peab olema mittediskrimineeriva iseloomuga ja selles peab osalema piisaval arvil ettevõtjaid. Lisaks sellele peab pakkumismenetlusega seotud eelarve olema siduvaks piiranguks, mis tähendab, et kõik osalejad ei saa abi. Abi antakse vastavalt pakkuja algselt esitatud pakkumisele, välistades järgnevad läbirääkimised.

Abikõlblikud kulud

- (98) Abikõlblikud kulud peavad piirduma täiendavate investeeringukuludega, mida on vaja selliseks energiasäästuks, mis on suurem ühenduse normatiivides nõutud tasemest.

Täiendavate kulude arvutamisel tuleb järgida järgmisi reegleid:

- a) *energia säästmiseks otseselt seotud investeering* tuleb kindlaks teha vastavalt käesolevate suuniste punktides 81 ja 83 sätestatud reeglitele;
- b) *ühenduse normatiivides nõutavast energiasäästust suurem energiasääst* tuleb kindlaks teha vastavalt käesolevate suuniste punktis 84 sätestatud reeglitele;
- c) *tegevustulude/-kulude tuvastamine*: abikõlblike kulude arvutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja -kulud, mis on seotud täiendavate investeeringutega energia säästmisesse ja mis on väike- ja keskmise suurusega ettevõtete puhul tekkinud investeeringu esimese kolme aasta jooksul, ELi süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemis mitteosalevate suurettevõtjate puhul esimese nelja aasta jooksul ja süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemis osalevate suurettevõtjate puhul esimese viie aasta jooksul. Suurettevõtjate puhul võib kõnealust ajavahemikku vähendada investeeringu esimese kolme aastani juhul, kui on võimalik tõendada, et kõnealuse investeeringu amortisatsiooniaeg ei ületa kolme aastat.

3.1.5.2. Tegevusabi

- (99) Energia säästmiseks võib tegevusabi anda ainult juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:

- a) abi piirdub investeeringust tulenevate täiendavate tootmiskulude hüvitamisega, võttes arvesse energiasäästust tulenevat tulu⁽⁴³⁾. Tegevusabi suuruse määramisel tuleb tootmiskuludest lahutada kogu investeeringuabi, mida kõnealune ettevõtja on saanud seoses uue jaamaga;

⁽⁴³⁾ Tootmiskulude hulka ei arvata abi, kuid tavaline kasumitase võetakse arvesse.

b) abi võib anda kuni viieks aastaks.

- (100) Järk-järgult vähendatava abi puhul ei tohi abi osatähtsus esimesel aastal ületada 100 % lisakuludest ning see peab viienda aasta lõpuks olema kahanenud lineaarselt nullini. Abi puhul, mida ei vähendata järk-järgult, ei tohi abi osatähtsus ületada 50 % lisakuludest.

3.1.6. Taastuvate energiaallikate kasutamiseks antav abi

- (101) Keskkonnaalane investeeringuabi ja/või tegevusabi, mille eesmärk on soodustada energia tootmist taastuvatest allikatest, on loetakse ühisturuga kokkusobivaks EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel juhul, kui täidetud on punktides 102–111 sätestatud tingimused. Riigiabi võib olla õigustatud juhul, kui puudub ühenduse kohustuslik normatiiv, milles oleks eraettevõtjatele kehtestatud taastuvatest allikatest toodetud energia osakaal. Biokütuste tootmiseks antav investeeringuabi ja/või tegevusabi on lubatud ainult jätkusuutlike biokütuste puhul.

3.1.6.1. Investeeringuabi

Abi osatähtsus

- (102) Abi osatähtsus ei tohi moodustada rohkem kui 60 % abikõlblikest investeeringukuludest.
- (103) Kui investeeringuabi taastuvate energiaallikate kasutamiseks antakse väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele, võib abi osatähtsust suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

	Taastuvate energiaallikate kasutamiseks antava abi osatähtsus
Väikeettevõtjad	80 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	70 %
Suureettevõtjad	60 %

- (104) Juhul kui investeeringuabi antakse võistupakkumise raames, mille aluseks on selged, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid ja mis tagavad tõhusalt, et abi piirdub minimaalselt vajaliku summaga selleks, et tagada maksimaalne kogus taastuvenergiat, võib abi osatähtsus olla kuni 100 % abikõlblikest investeeringukuludest vastavalt punktidele 105 ja 106. Kõnealune pakkumismenetlus peab olema mittediskrimineeriva iseloomuga ja selles peab osalema piisaval arvul ettevõtjaid. Lisaks sellele peab pakkumismenetlusega seotud eelarve olema siduvaks piiranguks, mis tähendab, et kõik osalejad ei saa abi. Abi antakse vastavalt pakkuja algselt esitatud pakkumisele, välistades järgnevad läbirääkimised.

Abikõlblikud kulud

- (105) Taastuvenergia puhul peavad abikõlblikud investeeringukulud piirduma abisaaja täiendavate investeeringukuludega

võrreldes kuludega, mida kannab tavaline elektri jaam või tavaline küttesüsteem, mis on tegeliku energiatootmise seisukohast sama võimsusega.

- (106) Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja -kulud, mis on seotud täiendavate investeeringutega taastuvatesse energiaallikatesse ja mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul vastavalt punktidele 81–83.

3.1.6.2. Tegevusabi

- (107) Taastuvenergia tootmiseks antav tegevusabi võib olla põhjendatud sellega, et vaja on katta taastuvatest energiaallikatest toodetava elektrienergia kulu ja kõnealuse energia turuhinna vahe. See kehtib nii juhul, kui taastuvenergiat toodetakse eesmärgiga müüa seda turul, kui ka ettevõtja oma tarbeks kasutatava taastuvenergia puhul.

- (108) Liikmesriigid võivad taastuvate energiaallikate kasutamiseks abi anda järgmiselt:

(109) Esimene võimalus

- a) Liikmesriigid võivad anda tegevusabi selleks, et hüvitada vahe taastuvenergia tootmiskulude, sealhulgas keskkonnakaitseks tehtud täiendavate investeeringute amortisatsioon, ja kõnealuse energia turuhinna vahel. Tegevusabi võib sel juhul anda ainult seni, kuni jaam on tavapäraste raamatupidamiseskirjade kohaselt täielikult amortiseerunud. Jaamas toodetav lisaenergia ei anna õigust toetust saada. Siiski võib abi katta ka jaama tavalist kapitalitasuvust.

- b) Kui abi antakse kooskõlas alapunktiga a, tuleb tegevusabi suuruse määramisel tootmiskuludest lahutada kogu investeeringuabi, mida kõnealune ettevõtja on saanud seoses uue jaamaga. Liikmesriigid peavad komisjonile abikavadest teatades esitama täpsed toetusmehhanismid ja eelkõige abi suuruse arvutamise meetodika.

- c) Erinevalt muudest taastuvatest energiaallikatest nõuab biomass suhteliselt väiksemaid investeeringukulusid, kuid biomassi kasutava jaama tegevuskulud on suuremad. Seetõttu võib komisjon lubada anda biomassist taastuvenergia tootmiseks tegevusabi, mille suurus ületab investeeringute suuruse, kui liikmesriigid tõendavad, et ettevõtja kogukulud pärast jaama amortisatsiooni mahaarvamist on suuremad kui energia turuhind.

(110) Teine võimalus

- a) Liikmesriigid võivad anda taastuvate energiaallikate kasutamiseks abi turumehhanisme kasutades, nagu näiteks roheliste sertifikaatide süsteemi või pakkumismenetluste kaudu. Need turumehhanismid võimaldavad kõikidel taastuvenergia tootjatel kaudselt kasu saada nende energia garanteeritud nõudlusest hinnaga, mis on kõrgem kui tavapärastest energiaallikatest toodetava energia turuhind. Roheliste sertifikaatide hinda ei määrata ette kindlaks, vaid see oleneb pakkumisest ja nõudlusest.
- b) Kui need turumehhanismid kujutavad endast riigiabi, võib komisjon anda loa neid kasutada juhul, kui liikmesriigid tõendavad, et toetust on vaja taastuvate energiaallikate elujõulisuse tagamiseks ja et toetus tervikuna ei too kaasa taastuvenergia kasutamise ülemäärast hüvitamist ega pane taastuvenergia tootjaid loobuma püüdlusest parandada konkurentsivõimet. Komisjon annab selliste abisüsteemide kasutamiseks loa kümneks aastaks.

(111) Kolmas võimalus

Lisaks sellele võivad liikmesriigid anda tegevusabi kooskõlas punktiga 100.

3.1.7. Abi koostootmiseks

- (112) Keskkonnaalane investeerimisabi ja tegevusabi koostootmiseks on ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel juhul, kui koostootmisüksus vastab punkti 70 alapunktis 11 sätestatud suure tõhususega koostootmise määratlusele ja kui investeerimisabi puhul:

- a) toob uus koostootmisüksus kaasa üldise primaarenergia säästmise võrreldes eraldi tootmisega vastavalt direktiivile 2004/8/EÜ ja otsusele 2007/74/EÜ;
- b) toob olemasoleva koostootmisüksuse moderniseerimine või olemasoleva energiatootmisüksuse muutmine koostootmisüksuseks kaasa primaarenergia säästmise võrreldes esialgse olukorraga.

- (113) Tegevusabi puhul peab olemasolev koostootmisüksus vastama nii punkti 70 alapunktis 11 sätestatud suure tõhususega koostootmise määratlusele kui ka tingimusele, et säästetakse primaarenergiat võrreldes eraldi tootmisega vastavalt direktiivile 2004/8/EÜ ja komisjoni otsusele 2007/74/EÜ.

3.1.7.1. Investeerimisabi**Abi osatähtsus**

- (114) Abi osatähtsus ei tohi ületada 60 % abikõlblikest investeerimiskuludest.
- (115) Kui energia koostootmiseks antakse investeerimisabi väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele, võib abi osatähtsust suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega

ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

	Abi osatähtsus suure tõhususega koostootmise puhul
Väikeettevõtjad	80 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	70 %
Suureettevõtjad	60 %

- (116) Juhul kui investeerimisabi antakse võistupakkumise raames, mille aluseks on selged, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid ja mis tagavad tõhusalt, et abi piirdub minimaalselt vajaliku summaga selleks, et saavutada maksimaalne energiasääst, võib abi osatähtsus olla kuni 100 % abikõlblikest investeerimiskuludest vastavalt punktidele 117 ja 118. Kõnealune pakkumismenetlus peab olema mittediskrimineeriva iseloomuga ja selles peab osalema piisaval arvul ettevõtjaid. Lisaks sellele peab pakkumismenetlusega seotud eelarve olema siduvaks piiranguks, mis tähendab, et kõik osalejad ei saa abi. Abi antakse vastavalt pakkuja algselt esitatud pakkumisele, välistades järgnevad läbirääkimised.

Abikõlblikud kulud

- (117) Abikõlblikud kulud peavad piirduma täiendavate investeerimiskuludega, mis on vajalikud suure tõhususega koostootmisjaama rajamiseks, võrreldes võrdlusinvesteeringuga.
- (118) Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja -kulud, mis on seotud täiendavate investeeringutega ja mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul vastavalt punktidele 81–83.

3.1.7.2. Tegevusabi

- (119) Suure tõhususega koostootmiseks võib tegevusabi anda kooskõlas taastuvenergiale tegevusabi andmise reeglitega vastavalt jaole 3.1.6.2:

- a) soojus- ja elektrienergiat üldiseks tarbimiseks jagavatele ettevõtjatele juhul, kui kõnealuse elektri- või soojusenergia tootmiskulud ületavad selle turuhinna; selle üle otsustamisel, kas abi on vajalik, võetakse arvesse elektri- ja soojusenergia tootmisest ja müügist tulenevad kulud ja tulud;
- b) koostoodetud elektri- ja soojusenergia tööstuslikuks kasutamiseks, kui tõendatakse, et sel viisil toodetud ühe energiaühiku tootmiskulud on suuremad kui tavapärasel viisil toodetud energiaühiku turuhind; tootmiskulud võivad sisaldada jaama tavalist kapitalitasuvust, kuid soojusenergia tootmisel saadud tulu tuleb tootmiskuludest maha arvata.

3.1.8. *Abi energiatõhusaks kaugkütteks*

(120) Keskkonnavalane investeerimisabi energiatõhusatele kaugkütterajatistele ⁽⁴⁴⁾ on ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel juhul, kui see toob kaasa primaarenergia säästmise ja kui abisaaja kaugkütterajatis vastab punkti 70 alapunktis 13 sätestatud energiatõhusa kaugkütte määratlusele ning kui:

- a) soojuse (ja koostootmise puhul ka elektri) tootmise ja soojuse jaotamise ühine korraldamine toob kaasa primaarenergia säästmise või
- b) investeeringu eesmärk on kasutada ja jaotada heitsoojust kaugkütteks.

Abi osatähtsus

(121) Kaugkütterajatistele antava abi puhul ei tohi abi osatähtsus ületada 50 % abikõlblikest investeerimiskuludest. Juhul kui abi antakse kaugkütterajatisele ainult energia tootmiseks, kehtivad kaugkütterajatise puhul, kui kasutatakse taastavaid energiaallikaid, või koostootmise puhul vastavalt jagudes 3.1.6 ja 3.1.7 sätestatud reeglid.

(122) Kui energiatõhusate kaugkütterajatiste investeerimisabi antakse väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele, võib abi osatähtsust suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

	Abi osatähtsus energiatõhusa kaugkütte puhul, kui kasutatakse tavapäraseid energiaallikaid
Väikeettevõtjad	70 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	60 %
Suureettevõtjad	50 %

(123) Juhul kui investeerimisabi antakse võistupakkumise raames, mille aluseks on selged, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid ja mis tagavad tõhusalt, et abi piirdub minimaalselt vajaliku summaga selleks, et saavutada maksimaalne energiasääst, võib abi osatähtsus olla kuni 100 % abikõlblikest investeerimiskuludest vastavalt punktidele 124 ja 125. Kõnealune pakkumismenetlus peab olema mittediskrimineeriva iseloomuga ja selles peab osalema piisaval arvul ettevõtjaid. Lisaks sellele peab pakkumismenetlusega seotud eelarve olema siduvaks piiranguks, mis tähendab, et kõik osalejad ei saa abi. Abi antakse vastavalt pakkuja algselt esitatud pakkumisele, välistades järgnevad läbirääkimised.

⁽⁴⁴⁾ Välja arvatud kaugkütte infrastruktuur, mille rahastamine ei kuulu käesolevate suuniste alla, vaid mida hinnatakse ainult EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel.

Abikõlblikud kulud

(124) Abikõlblikud kulud peavad piirduma täiendavate investeerimiskuludega, mis on vajalikud energiatõhusat kaugkütet edendavate investeeringute tegemiseks, võrreldes võrdlusinvesteeringuga.

(125) Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja -kulud, mis on seotud täiendavate investeeringutega ja mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul vastavalt punktidele 81–83.

3.1.9. *Jäätmeäitluseks antav abi*

(126) Keskkonnavalane investeerimisabi teiste ettevõtjate tekitatud jäätmete äitluseks, sealhulgas korduvkasutamiseks, ringlussevõtuks ja taaskasutamiseks, on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses ühisturuga kokkusobiv, eeldusel et selline jäätmeäitlus on kooskõlas jäätmeäitluse põhimõtete hierarhilise liigitusega ⁽⁴⁵⁾ ja vastab punktis 127 sätestatud tingimustele.

(127) Jäätmeäitluseks võib investeerimisabi anda ainult juhul, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- a) investeeringu eesmärk on vähendada muude ettevõtjate (saastajad) tekitatud saastet ja see ei hõlma abisaaja tekitatud saastet;
- b) abiga ei vabastata saastajaid kaudselt koormusest, mida nad peaksid vastavalt ühenduse õigusele kandma, ega koormusest, mida saab pidada saastaja puhul tavaliseks ettevõttega seotud kuluks;
- c) investeering peaks kaasa tooma olukorra paranemise võrreldes olemasoleva tehnika tasemega ⁽⁴⁶⁾ või tuleks selle abil kasutada tavapäraseid tehnoloogiaid innovaatsiliselt;
- d) muudel juhtudel kõrvaldataks või käideldaks töödeldud materjale vähem keskkonnasäästlikult;

⁽⁴⁵⁾ Liigitus, mis on esitatud komisjoni teatise ühenduse jäätmeäitlustrateegia läbivaatamise kohta (KOM(96) 399 lõplik, 30.7.1996). Selles teatise rõhutab komisjon, et jäätmeäitlus on üks ühenduse esmatähtsatest eesmärkidest keskkonnale tekitatava ohu vähendamisel. Jäätmeäitluse mõistet tuleb vaadelda kolmest aspektist: korduvkasutamine, ringlussevõtt ja taaskasutamine. Jäätmeid, mille tekkimist ei saa vältida, tuleb käidelda ja kõrvaldada ohutult. Komisjon on teatise „Jäätmetekke vältimise ja jäätmete ringlussevõtu temaatiline strateegia” (KOM(2005) 666) rõhutanud, et ta järgib neid põhimõtteid ja lubab konkreetseid meetmeid jäätmetekke vältimise (näiteks toodete ja tootmisprotsesside väljatöötamisel keskkonnaga arvestamine või stiimulid väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele võtta jäätmetekke vältimise meetmeid) ja jäätmete ringlussevõtu edendamiseks.

⁽⁴⁶⁾ Tehnika tase tähendab protsessi, milles jäätmete kasutamine lõpptootmiseks on majanduslikult tulus tavapraktika. Vajadusel tuleb tehnika taseme määratlust tõlgendada lähtudes ühenduse vaatenurgast tehnoloogilisele arengule ja ühisturule.

- e) investeringu eesmärk ei ole ainult suurendada nõudlust materjalide taaskasutamiseks, ilma materjalide kogumist suurendamata.

Abi osatähtsus

- (128) Abi osatähtsus ei tohi ületada 50 % abikõlblikest investeerimiskuludest.
- (129) Kui investeerimisabi jäätmekäitluseks antakse väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele, võib abi osatähtsus suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

	Jäätmekäitluseks antava abi osatähtsus
Väikeettevõtjad	70 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	60 %
Suureettevõtjad	50 %

Abikõlblikud kulud

- (130) Abikõlblikud kulud peavad piirduma täiendavate investeerimiskuludega, mis on vajalikud jäätmekäitlusesse investeerimiseks ja mida abisaaja kannab, võrreldes võrdlusinvesteeringuga, s.t tavapärase tootmisega, mis ei hõlma sama võimsusega jäätmekäitlust. Sellise võrdlusinvesteeringu kulu tuleb abikõlblikest kuludest maha arvata.
- (131) Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja -kulud, mis on seotud täiendavate investeeringutega jäätmekäitlusesse ja mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul⁽⁴⁷⁾ vastavalt punktidele 81–83.

3.1.10. Saastatud alade puhastamiseks antav abi

- (132) Investeerimisabi ettevõtjatele, kes heastavad saastatud alasid puhastades keskkonnakahju, loetakse ühisturuga kokkusobivaks EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses,⁽⁴⁸⁾ kui see toob kaasa parema keskkonnakaitse. Nimetatud keskkonnakahju hõlmab mullale ning pinnavei põhjaveele tekitatud kahju.

Kui saaste tekitaja on selgelt kindlaks tehtud, peab see isik tasuma puhastamise eest „saastaja maksab” — põhimõtte

⁽⁴⁷⁾ Kui investeeringud on seotud ainult keskkonnakaitsega ilma muu majanduskasuta, ei kohaldata abikõlblike kulude kindlaksmääramisel lisavähendusi.

⁽⁴⁸⁾ Riigiasutuste tehtavad puhastustööd ei kuulu asutamislepingu artikli 87 kohaldamisalasse. Kui pärast puhastamist müüakse maa turuhinnast odavamalt, võib siiski riigiabiga probleeme tekkida. Selles küsimuses kohaldatakse veel komisjoni teatist ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis sisalduvate riigiabi elementide kohta (EÜT C 209, 10.7.1997, lk 3).

alusel ning selleks ei tohi riigiabi anda. Käesolevas kontekstis tähendab „saastaja” isikut, kes on vastutav vastavalt igas liikmesriigis kohaldatavale õigusele, ilma et see piiraks ühenduse eeskirjade vastuvõtmist selles küsimuses.

Kui saastajat ei ole kindlaks tehtud või teda ei saa sundida kulusid tasuma, võib puhastustööde eest vastutavale isikule anda riigiabi.

Abi osatähtsus

- (133) Saastatud alade puhastamiseks võib anda toetust kuni 100 % ulatuses abikõlblikest kuludest.

Abi kogusumma ei või mingil juhul ületada ettevõtja tegevvõime kulusid.

Abikõlblikud kulud

- (134) Abikõlblikud kulud saadakse, kui puhastustööde maksusest lahutatakse maa väärtuse tõus. Olenemata sellest, kas saastatud ala puhastamise kulud saab näidata bilansis põhivaradena, võetakse investeeringutena arvesse kõik kulud, mis ettevõtjale saastatud ala puhastamisel on tekkinud.

3.1.11. Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi

- (135) Keskkonnakaitse eesmärgil ettevõtjate ümberpaigutamiseks antavat investeerimisabi loetakse EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses ühisturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab järgmistele tingimustele:

a) asukoha muutuse eesmärk on kaitsta keskkonda või vältida kahju ning see peab toimuma pädeva ametiasutuse haldus- või kohtuotsuse alusel või vastavalt ettevõtja ja pädeva ametiasutuse kokkuleppele;

b) ettevõtja peab täitma kõige rangemaid keskkonnanormatiive, mida uues asukohas kohaldatakse.

- (136) Abisaaja võib olla:

a) linnastunud alal või nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiviga 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) kindlaksmääratud kaitsealal⁽⁴⁹⁾ asuv ettevõtja, kelle seaduslik tegevus (s.t tegevus, mille puhul täidetakse kõiki õigusnorme, sealhulgas asjaomase ettevõtja suhtes kehtivaid keskkonnanormatiive) tekitab märkimisväärset saastet ning kes tuleb kõnealuse asukoha tõttu ümber paigutada sobivamasse piirkonda, või

⁽⁴⁹⁾ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2006/105/EÜ (ELT L 363, 21.12.2006, lk 368).

- b) Seveso II direktiivi reguleerimisalasse kuuluv käitis või rajatis.

Abi osatähtsus

- (137) Abi osatähtsus ei tohi ületada 50 % abikõlblikest investeerimiskuludest. Abi osatähtsust võib suurendada 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul vastavalt järgmisele tabelile.

	Ümberpaigutamiseks antava abi osatähtsus
Väikeettevõtjad	70 %
Keskmise suurusega ettevõtjad	60 %
Suurettevõtjad	50 %

Abikõlblikud kulud

- (138) Selleks et välja selgitada ümberpaigutamiseks antava abi puhul abikõlblikke kulusid, võtab komisjon arvesse eelkõige:

- a) järgmist tulu:
- i) mahajäetud tehase või maa müügist või rentimisest saadud tulu;
 - ii) sundvõõrandamise puhul makstud hüvitis;
 - iii) muud tehase ümberpaigutamise seotud tulud, eelkõige tulud, mis saadakse, kui tehase ümberpaigutamise kaasnep kasutatava tehnoloogia täiustamine, samuti arvestuslik tulu, mis saadakse tehase paremal kasutamisel;
 - iv) võimsuse suurenemisega kaasnevad investeeringud;
- b) järgmisi kulusid:
- i) maa ostmisega ning vana tehase tootmisvõimsusele vastava uue tehasehoone ehitamise või ostmise seotud kulud;
 - ii) ettevõtjale lepingu lõpetamisest tulenevad trahvid, kui haldus- või kohtuotsusest, millega antakse korraldus asukohta muuta, tuleneb maa või hoonete rendilepingu ennetähtaegne lõpetamine.

3.1.12. *Kaubeldavate lubade süsteemi kaudu antav abi*

- (139) Kaubeldavate lubade süsteem võib sisaldada erinevates vormides riigiabi, näiteks juhul, kui load ja kvoodid antakse turuväärtusest madalama hinnaga ja andjateks on liikmesriigid.
- (140) Kaubeldavate lubade süsteemi kaudu antav riigiabi loetakse ühisturuga kokkusobivaks EÜ asutamislepingu artikli 87

lõike 3 punkti c tähenduses, kui on täidetud punktides käesoleva punkti alapunktides a–d ja punktis 141 sätestatud tingimused. Erandina ei kohaldata punkti 141 kaubeldavate lubade süsteemi 31. detsembril 2012 lõppeva kauplemisperioodi suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivile 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ⁽⁵⁰⁾ ⁽⁵¹⁾:

- a) süsteem luuakse nii, et selle abil saaks saavutada keskkonnavalaseid eesmärgi, mis ületavad kõnealuste ettevõtjatele kohustuslikes ühenduse normatiivides sätestatud eesmärgi;
- b) kvote jagatakse läbipaistvalt, võttes aluseks objektiivsed kriteeriumid ja kvaliteetseimad kättesaadavad teabeallikad ning igale ettevõtjale turuväärtusest madalama hinnaga eraldatavate kaubeldavate lubade või kvootide kogusumma ei tohi olla suurem kui ettevõtja eeldatav hinnanguline vajadus kaubeldavate lubade süsteemi puudumisel;
- c) kvootide eraldamise meetoditega ei tohi eelistada teatavaid ettevõtjaid ega teatavat sektorit, välja arvatud juhul, kui seda õigustab süsteemi enda keskkonnavalane loogika või kui sellised reeglid on vajalikud keskkonnapoliitikaga kooskõla tagamiseks;
- d) eelkõige ei tohi uutele turule tulijatele üldiselt eraldada lube või kvote soodsamatel tingimustel kui samal turul juba tegutsevatele ettevõtjatele. Olemasolevatele ettevõtjatele suuremate kvootide eraldamine võrreldes uute turule tulijatega ei tohi kaasa tuua põhjendamatuid turuletuleku tõkkeid.

- (141) Komisjon hindab kaubeldavate lubade süsteemiga seonduva riigiabi vajalikkust ja proportsionaalsust vastavalt järgmistele kriteeriumidele:

- a) abisaaja valik peab põhinema objektiivsetel ja läbipaistvatel kriteeriumidel ja abi tuleb põhimõtteliselt anda ühtemoodi kõikidele konkurentidele, mis tegutsevad ühes sektoris/ühel asjaomasel turul, kui konkurentide faktiline olukord on sarnane;
- b) kaubeldavate lubade täielik enampakkumine peab kaasa tooma olulise tootmiskulude suurenemise kõikidele sektoritele või konkreetsete abisaajate kategooriatele;

⁽⁵⁰⁾ ELT L 275, 25.10.2003, lk 32. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2004/101/EÜ (ELT L 338, 13.11.2004, lk 18).

⁽⁵¹⁾ Komisjon on hinnanud riigiabi, mis on seotud vastavalt ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemile koostatud riiklike saastekvootide kavade 31. detsembril 2012 lõppeval kauplemisperioodil, vastavalt punktis 140 sätestatud kriteeriumidele.

- c) oluliselt suuremaid tootmiskulusid ei tohi kanda üle tarbijatele, ilma et müük selle tagajärjel märkimisväärselt väheneks. Kõnealune analüüs võib muu hulgas põhineda asjaomase sektori toodete hinnapaindlikkuse hinnangul. Kõnealuseid hinnanguid tehakse asjaomastel geograafilistel turgudel. Selleks et hinnata, kas kaubeldavate lubade süsteemist tulenenud suuremaid kulusid saab üle kanda tarbijatele, võib kasutada hinnanguid kaotatud müüginahku ja selle mõju kohta ettevõtja kasumlikkusele;
- d) sektori konkreetsetel ettevõtjatel ei ole võimalik vähendada saaste taset nii, et lubade hind oleks talutav. Seda, et tarbimist ei ole võimalik vähendada, saab tõendada, esitades andmed Euroopa Majanduspiirkonnas parimaid tulemusi saavutanud tehnika kasutamisel tekitatud saaste taseme kohta ja kasutades neid võrdlusalusena. Ettevõtjal, kes kasutab parimaid tulemusi saavutanud tehnikat, on paremad võimalused saada hüvitist, mis on vastavuses parimaid tulemusi saavutanud tehnikat kasutades kaubeldavate lubade süsteemist tulenenud tootmiskulude suurenemisele, mida ei saa tarbijatele üle kanda. Ettevõtja, kelle tegevuse mõju keskkonnale on halvem, saab madalamat hüvitist, mis on vastavuses tema tegevuse mõjuga keskkonnale.

3.2. Abi ergutav mõju ja vajalikkus

- (142) Riigiabi peab olema ergutav mõju. Keskkonnakaitseks antava riigiabi tulemusena peab abisaaja muutma oma käitumist nii, et keskkonnakaitse paraneks.
- (143) Komisjon on seisukohal, et abi ei kujuta endast abisaajale ergutusvahendit juhtudel, kui projekt on käivitatud juba enne seda, kui abisaaja riiklikele asutustele abitaotluse esitab.
- (144) Juhul kui abi saavat projekti ei ole käivitatud enne taotluse esitamist, loetakse abi ergutava mõju tingimus automaatselt täidetuks kõikide väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele antava abi kategooriate puhul, välja arvatud juhul, kui abi tuleb hinnata vastavalt 5. peatükis sätestatud nõuetele üksikajalikult.
- (145) Kõikide muude abi saavate projektide puhul nõuab komisjon, et abi andmisest teatanud liikmesriik tõendaks ergutavat mõju.
- (146) Ergutava mõju tõendamiseks peab asjaomane liikmesriik tõendama, et ilma abita (vastupidises olukorras) ei oleks kasutatud keskkonnasäästlikumat alternatiivi. Sel eesmärgil esitab asjaomane liikmesriik järgmise teabe näitamaks, et:
- a) võrdluseks valitud vastupidine olukord on usutav;

- b) abikõlblikud kulud on arvatud vastavalt punktides 81–83 sätestatud meetodikale ja
- c) investeering ei oleks ilma abita piisavalt tulutoov, võttes nõuetekohaselt arvesse ilma abita tehtava investeeringu eeliseid, sealhulgas nende kaubeldavate lubade väärtust, mida asjaomane ettevõtja võiks saada pärast keskkonnasäästliku investeeringu tegemist.

3.3. Abi kokkusobivus ühisturuga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti b alusel

- (147) Abi, mille eesmärk on aidata teostada ühist huvi pakkuvaid olulisi projekte, mis kuuluvad Euroopa keskkonnaalaste prioriteetide hulka, võib pidada ühisturuga kokkusobivaks EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti b tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:
- a) abitaotlus hõlmab projekti, mille rakendamise tingimused on selgelt määratletud, kaasa arvatud osavõtjad, eesmärgid ja mõju ning vahendid nii eesmärkide kui ka mõju saavutamiseks. Komisjon võib pidada ka mitut projekti üheks projektiks;
- b) projekt peab olema kantud Euroopa ühishuvist: projekt peab aitama edendada ühenduse keskkonnakaitset konkreetsel, selgel ja määratletaval viisil, näiteks olema väga oluline Euroopa Liidu keskkonnastrateegia seisukohast. Projekti eesmärgist saadav eelis ei tohi piirduda liikmesriigi või liikmesriikidega, kes seda ellu viivad, vaid peab laienema kogu ühendusele. Projekt peab andma olulise panuse ühenduse eesmärkide saavutamisse. Asjaolu, et projekti viivad ellu ettevõtjad erinevates liikmesriikides, ei ole piisav;
- c) abi on vajalik ja kujutab endast ergutusvahendit kõrge riskiastmega projekti elluviimiseks;
- d) projekti maht on väga tähtis: see peab olema märkimisväärse suurusega ja mõjutama oluliselt keskkonda.
- (148) Selleks et võimaldada komisjonil selliseid projekte asjakohaselt hinnata, tuleb praktikas näidata, milles seisneb Euroopa ühishuvi: näiteks tuleb tõendada, et projekt võimaldab teha olulisi edusamme teatavate ühenduse eesmärkide saavutamiseks.
- (149) Komisjon kohtleb soodsamalt esitatud projekte, mis sisaldavad abisaaja märkimisväärset omaosalust projektis. Samuti kohtleb ta soodsamalt projekte, millesse on kaasatud paljude liikmesriikide ettevõtjad.

(150) Kui abi loetakse ühisturuga kokkusobivaks vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile b, võib komisjon lubada suuremal määral abi andmist, kui on ette nähtud käesolevates suunistes.

4. ABI KESKKONNAMAKSU VÄHENDAMISE VÕI SELLEST VABASTUSE VORMIS

(151) Abi keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastuse vormis on ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses, tingimusel et see aitab vähemalt kaudselt kaasa keskkonnakaitse paranemisele ning et alandatud maksumäär ja maksuvabastus ei õhusta taotletavat üldist eesmärki.

(152) Selleks et sellised, eelkõige direktiivi 2003/96/EÜ kaudu ühtlustatud alandatud maksumäärad ja maksuvabastused oleksid ühitatavad EÜ asutamislepingu artikliga 87, peavad need vastama asjakohastele kohaldatavatele ühenduse õigusaktidele ja kõnealustes õigusaktides sätestatud piirangutele ja tingimustele.

(153) Abi, mis seisneb keskkonnamaksu määra alandamises või keskkonnamaksust vabastamises on ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses kümneaastase ajavahemiku jooksul, tingimusel et abisaajad maksavad vähemalt asjaomases kohaldatavas direktiivis sätestatud ühenduse madalaima maksumääraga võrdse summa⁽⁵²⁾.

(154) Abi, mis seisneb keskkonnamaksumäära alandamises või keskkonnamaksust vabastamises, välja arvatud punktis 153⁽⁵³⁾ loetletud maksude puhul, on ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 punkti 3 lõike c tähenduses kümneaastase ajavahemiku jooksul, eeldusel et punktides 155–159 sätestatud tingimused on täidetud.

(155) Selliste maksusüsteemide hindamisel, mis sisaldavad alandatud maksumäärade või maksuvabastuste vormis antavat riigiabi, analüüsib komisjon asjaomase majandussektori tasemel eelkõige abi vajalikkust ja proportsionaalsust ning selle mõju.

(156) Selleks tugineb komisjon liikmesriikide saadetud teabele. Teave peaks puudutama ühest küljest asjaomast sektorit või abisaajate kategooriat, keda alandatud maksmäär või maksuvabastus hõlmab, ning teisest küljest iga asjaomase sektori peamiste abisaajate olukorda ja seda, kuidas maksustamine aitab kaasa keskkonna kaitsmisele. Maksust vabastatud sektoreid tuleb nõuetekohaselt kirjeldada ja esitada nimekirja iga sektori suurimatest abisaajatest (võttes arvesse eelkõige käivet, turuosa ja maksubaasi suurust). Iga sektori puhul tuleks esitada teave Euroopa Majanduspiirkonnas parimaid tulemusi saavutanud tehnika kohta seoses sellise keskkonnakahju vähenemisega, millele maks on suunatud.

⁽⁵²⁾ Vt punkti 70 alapunkti 15.

⁽⁵³⁾ Näiteks selliste maksude vähendused või nendest vabastused, mis ei kuulu ühenduse õigusaktide kohaldamisalasse või mis on väiksemad ühenduse madalaimast maksustamisest.

(157) Lisaks sellele peab keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastuse vormis antav abi olema vajalik ja proportsionaalne.

(158) Komisjon käsitleb abi vajalikuna juhul, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

a) abisaaja valik peab põhinema objektiivsetel ja läbi paistvatel kriteeriumidel ja abi tuleb põhimõtteliselt anda ühtemoodi kõikidele konkurentidele, kes tegutsevad ühes sektoris/ühel asjaomasel turul,⁽⁵⁴⁾ kui konkurentide faktiline olukord on sarnane;

b) alandamata keskkonnamaksumäär peab kaasa tooma olulise tootmiskulude suurenemise kõikidele sektoritele või konkreetsete abisaajate kategooriatele⁽⁵⁵⁾;

c) oluliselt suuremaid tootmiskulusid ei tohi kanda üle tarbijatele, ilma et müük selle tagajärjel märkimisväärselt väheneks. Siinkohal võivad liikmesriigid muu hulgas esitada hinnangu asjaomase sektori toodete hinnapaindlikkuse kohta kõnealusel geograafilisel turul⁽⁵⁶⁾ ning hinnangu asjaomase sektori/kategooria ettevõtjate kaotatud müüginahku ja/või tulude kohta.

(159) Komisjon käsitleb abi proportsionaalsena juhul, kui üks järgmistest tingimustest on täidetud:

a) kavas peavad olema sätestatud tingimused, mis tagavad, et iga üksik abisaaja maksab sellise osa riiklikust maksust, mis üldjoontes vastab iga üksiku abisaaja tegevuse keskkonnamõjule võrreldes tegevusega, mille puhul kasutatakse Euroopa Majanduspiirkonnas parimaid tulemusi saavutanud tehnikat. Vastavalt abikavale on nendel ettevõtjatel, kes kasutavad parimaid tulemusi saavutanud tehnikat, paremad võimalused saavutada seda, et nende suhtes kohaldatakse alandatud keskkonnamaksumäära, vastavuses parimaid tulemusi saavutanud tehnikat kasutades kaubeldavate lubade süsteemist tulenenud tootmiskulude suurenemisele, mida ei saa tarbijatele üle kanda. Ettevõtja suhtes, kelle tegevuse mõju keskkonnale on halvem, kohaldatakse vähemal määral alandatud maksumäära, mis on vastavuses tema tegevuse mõjuga keskkonnale;

b) abisaaja maksab vähemalt 20 % riiklikust maksust, välja arvatud juhul, kui madalam määr on õigustatud, arvestades piiratud konkurentsimoontust;

⁽⁵⁴⁾ Vastavalt määratlusele, mis on esitatud komisjoni teatise asjaomase turu mõiste määramise kohta ühenduse konkurentsioiguse kohaldamisel (EÜT C 372, 9.12.1997, lk 5).

⁽⁵⁵⁾ Energiatoodete ja elektrienergia puhul loetakse, et energiamahukad ettevõtted vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artikli 17 lõike 1 punkti a määratlusele vastavad kõnealusele tingimusele niikaua, kuni käesolev säte kehtib.

⁽⁵⁶⁾ Vt komisjoni teatis asjaomase turu mõiste määramise kohta ühenduse konkurentsioiguse kohaldamisel.

- c) maksumäära alandatakse või ettevõtja vabastatakse maksu maksmise kohustusest tingimusel, et asjaomane liikmesriik ja abi saavad ettevõtjad või ettevõtjate liidud sõlmivad omavahel lepingud, milles ettevõtjad või ettevõtjate liidud kohustuvad saavutama keskkonnakaitse eesmärgi, millel on võrdne mõju olukorraga, kui kohaldatakse alapunkte a või b või ühenduse madalaimat maksumäära. Need lepingud või kohustused võivad olla seotud muu hulgas energiatarbimise vähendamisega, heitkoguste vähendamisega või muu keskkonnakaitsemeetmega ja peavad vastama järgmistele tingimustele:
- i) iga liikmesriik peab lepingute sisu üle läbirääkimisi ning lepingus peavad olema täpsustatud konkreetsed eesmärgid ja kindel ajakava eesmärkide saavutamiseks;
 - ii) liikmesriigid peavad tagama kõnealuste lepingutega võetud kohustuste sõltumatu⁽⁵⁷⁾ ja õigeaegse järelevalve;
 - iii) kõnealuseid lepinguid tuleb korrapäraselt läbi vaadata tehnoloogilise ja muu arengu valguses ning nendes peab olema sätestatud tõhusad sanktsioonid, mida kohaldada juhul, kui kohustusi ei täideta.

5. ÜKSİKASJALIKUMALT HINNATAVA ABI KOKKUSOBIVUS ÜHISTURUGA

5.1. Üksikasjalikumalt hinnatavad meetmed

- (160) Selleks et võimaldada komisjonil hinnata üksikasjalikumalt kinnitatud abikava alusel antud suuremat abisummat ja otsustada, kas selline abi on kokkusobiv ühisturuga, peavad liikmesriigid teatama komisjonile eelnevalt kinnitatud abikava alusel või üksikjuhul antavast investeerimisabist või tegevusabist juhul, kui kõnealune abi vastab järgmistele tingimustele⁽⁵⁸⁾:
- a) **Meetmete puhul, mis on hõlmatud grupierandimäärusega:** kõik juhtumid, millest komisjonile teatakse abist *individuaalse teatamise kohustuse* alusel vastavalt grupierandi määruse sätetele.
 - b) **Üksikmeetmete puhul, mis on hõlmatud käesolevate suunistega:**⁽⁵⁹⁾ kõik järgmised juhtumid:
- (161) Liikmesriigid võivad anda uutele taastuvatele energiatele jaamadele tegevusabi, mis arvutatakse kokkuhoitud väliskulude alusel. Kui abisumma määramiseks kasutatakse kõnealust meetodit, tuleb abist teatada ja selle suhtes kohaldada üksikasjalikku hindamist, olenemata punkti 160 punkti b alapunktis iii sätestatud künnistest. Välditavad väliskulud on rahalises väljenduses esitatud täiendav keskkonnanakaju ühiskonnale, mille eest ühiskond peaks maksma, kui sama kogus energiat toodetakse elektrijaamas, mis toodab energiat tavapärasest energiaallikatest. Kulud arvutatakse taastuvenergia tootja poolt maksmata väliskulude ja mittetaastuva energia tootjate poolt maksmata väliskulude vahe põhjal. Liikmesriigid kasutavad selle arvutamiseks rahvusvaheliselt tunnustatud ja komisjoni kinnitatud arvutamismeetodit. Muu hulgas peab liikmesriik esitama põhjendatud ja kvantitatiivse võrdleva kuluanalüüsi ning konkureerivate energiatootjate väliskulude hinnangulise arvestuse tõendamaks, et abi tõesti hüvitab katmata väliskulud.
- (162) Igal juhul tuleb tootjatele antud abi, mis ületab abisummat, mis eraldatakse vastavalt punktis 109 sätestatud esimesele võimalusele tegevusabi andmiseks taastuvate energiaallikate kasutamiseks, uuesti investeerida taastuvate energiaallikate kasutamisse kooskõlas jaoga 3.1.6.1.

⁽⁵⁷⁾ Sel eesmärgil ei ole oluline kas järelevalvet teostab riiklik või eraasutus.

⁽⁵⁸⁾ See kehtib ka olenemata sellest, kas konkreetse abisaaja suhtes kohaldatakse samal ajal alandatud maksumäära või maksuvabastust, mida hinnatakse vastavalt 4. peatükile.

⁽⁵⁹⁾ Käesolevate suuniste 4. peatüki alla kuuluvate keskkonnamaksumäära alandamiste ja keskkonnamaksuvabastuste suhtes ei kohaldata üksikasjalikku hindamist. Vaatamata sellele hinnatakse maksualaste meetmete vormis eraldatud abi vastavalt 3. peatükile üksikasjalikult ainult juhul, kui abisumma ületab käesolevas punktis sätestatud künnise.

(163) Eeldades, et liikmesriigid tagavad täieliku koostöö ja esitavad asjakohase teabe õigeaegselt, annab komisjon endast parima, et viia uurimine läbi õigeaegselt. Liikmesriike kutatakse üles esitama kõik juhtumi hindamiseks vajalikud peetavad andmed. Liikmesriigid võivad eelkõige toetuda eelmiste riigiabi kavade ja meetmete hindamistele, abi andva ametiasutuse koostatud hinnangutele ja muudele keskonnaalastele uurimustele.

(164) Üksikasjalik hindamine on proportsionaalne hindamine, milles arvestatakse juhtumi potentsiaalset konkurentsi moonutatavat mõju. Üksikasjalik hindamine ei tähenda tingimata vajadust alustada ametlikku uurimismenetlust, kui see võib teatavate meetmete korral nii olla.

5.2. Kriteeriumid üksikjuhtumite majanduslikuks hindamiseks

(165) Üksikasjalik hindamine viiakse läbi jagudes 5.2.1 ja 5.2.2 nimetatud positiivsete ja negatiivsete elementide alusel, mida kohaldatakse lisaks 3. peatükis nimetatud kriteeriumidele. Nimetatud abi osatähtsust ei tohi mingil juhul ületada. Lisaks sellele viiakse üksikasjalik hindamine konkreetsete positiivsete ja negatiivsete elementide alusel läbi juhul, kui need on asjakohased kõnealuse abi liigi või vormi seisukohast.

5.2.1. Abi positiivsed mõjud

(166) Asjaolu, et abi ajendab ettevõtjaid tegelema keskkonnakaitsega, millega nad muidu ei tegeleks, on peamine positiivne element, mida abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel arvesse võtta.

5.2.1.1. Turutõrke olemasolu

(167) Üldiselt ei küsi komisjon, kas keskkonda kahjustava teatavat liiki käitumisega või teatavate kaupade kasutamisega kaasnevad ka negatiivsed välismõjud. Kuid komisjon kontrollib, kas riigiabi on suunatud kõnealuse turutõrke kaotamisele, mõjutades olulisel määral keskkonnakaitset. Selles kontekstis pöörab komisjon tähelepanu meetme oodatavale panusele keskkonnakaitse (mõõdetavates näitajates) ja eesmärgiks seatud keskkonnakaitse tasemele, võrreldes ühenduse olemasolevate normatiivide ja/või muude liikmesriikide normatiividega.

(168) Komisjon uurib ka põhjendusi, mis võivad õigustada ühenduse normatiividest rangemate riiklike normatiividega kohanemiseks abi andmist. Komisjon võtab arvesse abisaaja peamiste konkurentide laadi, liiki ja asukohta, kulu, mis tuleneb abisaajale riiklike normatiivide kohaldamisest (või kaubeldavate lubade süsteemide) puhul, kui abi ei anta, ning kõnealuste normatiividega abisaaja peamiste konkurentide jaoks kaasnevat võrreldavat kulu.

5.2.1.2. Sobiv vahend

(169) Arvesse võetakse seda, kas riigiabi on sobiv vahend keskkonnakaitse alase eesmärgi saavutamiseks arvestades seda, et vähem moonutatavate vahenditega võib olla võimalik saavutada sama tulemus ning et riigiabi võib olla vastuolus „saastaja maksab” — põhimõttega.

(170) Ühisturuga kokkusobivuse analüüsimisel võtab komisjon eriti arvesse kavandatud meetme mõju hindamist, mille liikmesriik on läbi viinud, aga ka seda, kas riik on kaalunud kasutada riigiabi asemel muid poliitilisi vahendeid, ning tõendeid selle kohta, et järgitakse „saastaja maksab” — põhimõtet.

5.2.1.3. Abi ergutav mõju ja vajalikkus

(171) Keskkonnakaitseks antaval riigiabil peab alati olema ergutav mõju, seega peab abisaaja selle tulemusena muutma oma käitumist nii, et keskkonnakaitse paraneks. Abi ei saa pidada vajalikuks ainult põhjusel, et keskkonnakaitse paraneb. Uue investeeringu või tootmismeetodi eelised ei piirdu tavaliselt ainult nende mõjuga keskkonnale.

(172) Lisaks 3. peatükis visandatud täiendavate kulude arvutamisele arvestab komisjon oma analüüsis järgmistest punktidega:

a) **võrdluse aluseks võetav vastupidine olukord:** tuleb esitada tõendid konkreetse(te) tegevus(t)e kohta, mida ettevõtja ei oleks ilma abita ette võtnud, näiteks uus investeering, keskkonnasäästlikum tootmisprotsess ja/või uus keskkonnasäästlikum toode.

b) **eeldatav keskkonnamõju, mis on seotud käitumise muutusega:** esinema peab vähemalt üks järgmistest elementidest:

i) **keskkonnakaitse paranemine:** teatavat liiki saaste vähendamine, mille hulk ei oleks ilma abita vähenenud;

ii) **tulevaste normatiivide rakendamise kiirenemine:** abi tõttu saaste vähendamise varasem alustamine.

c) **tootmise eelised:** juhul kui investeeringuga on seotud muud eelised suurema tootmisvõimsuse, tootlikkuse, kulude vähendamise või parema kvaliteedi näol, on ergutav mõju tavaliselt väiksem. See kehtib eriti juhul, kui eelised investeeringu eluajal on märkimisväärsed, võimalik, et isegi nii suured, et täiendavaid keskkonnakulusid on võimalik tagasi teenida ka ilma abita.

- d) **turutingimused:** eelkõige toote maine ja tootmismetodi märgistamise tõttu võib teataval turudel esineda hea keskkonnakaitse säilitamiseks tugev konkurentsivõime. Kui on tõendeid, et abist tulenev keskkonnakaitse on parem kui eeldab tavaline käitumine kõnealusel turul, on tõenäolisem, et abil on ergutav mõju.
- e) **võimalikud tulevased kohustuslikud normatiivid:** kui ühenduse tasandil peetakse läbirääkimisi, et võtta kasutusele uued või rangemad kohustuslikud normatiivid, millega seotud kulude katteks asjakohane meede on mõeldud, on abi ergutav mõju tavaliselt väiksem.
- f) **riskitase:** kui esineb eriline risk, et investering võib osutuda vähem tõhusaks kui eeldatakse, on abi ergutav mõju tavaliselt suurem.
- g) **tulusus:** juhul kui tegevuse tulusus on negatiivne ajavahemikus, mille jooksul investering täielikult amortiseerub või mis ajaks tegevusabi oli ette nähtud, on arvestades kõiki käesolevas punktis nimetatud eeliseid ja riske, abil tavaliselt ergutav mõju.
- (173) Kui ettevõtja kohaldab ühenduse normatiividest rangemat riiklikku normatiivi või normatiivi, mis on vastu võetud ühenduse normatiivide puudumisel, kontrollib komisjon, et see oleks abisaajat oluliselt mõjutanud suurenenud kulude näol ja et ta ei oleks suutnud katta riiklike normatiivide kohese rakendamise seotud kulusid.

5.2.1.4. Abi proportsionaalsus

- (174) Liikmesriik peab tõendama, et abi on vajalik, et abisumma on minimaalne ja et valikuprotsess on proportsionaalne. Oma analüüsis võtab komisjon arvesse järgmisi aspekte:
- a) **abikõlblike kulude täpne arvestamine:** tõendid selle kohta, et abikõlblikud kulud piirduvad tööpoolest täiendavate kuludega, mis on vajalikud keskkonnakaitse taseme saavutamiseks;
- b) **valikuprotsess:** valikuprotsess peab olema läbipaistev ja avatud ning ei tohi olla diskrimineeriv ega välistada alusetult ettevõtjaid, kes võiksid konkureerida projektidega, mille keskkonnavaline eesmärk on sama. Valikuprotsessi eesmärk on valida abisaaja, kes saavutaks keskkonnavalase eesmärgi kõige väiksema abisummaga/kõige tulusamal moel;
- c) **miinimumiga piirduv abi:** tõendid selle kohta, et ajavahemikul, mille jooksul investering täielikult amortiseerub, ei ületa abisumma eeldatava tulususe puudumist, sealhulgas tavalist tulusust.

5.2.2. Konkurents- ja kaubandusmoonutuste analüüs

- (175) Abimeetme negatiivse mõju hindamisel keskendub komisjon oma konkurentsimoontuste analüüsis mõjule, mida keskkonnakaitseks antav abi avaldab ettevõtjatevahelisele konkurentsile mõjutataval turul (⁶⁰).
- (176) Kui abi on proportsionaalne, eelkõige juhul, kui täiendava investeeringu kulude või täiendavate tegevuskulude arvutamisel on arvestatud kõiki eeliseid ettevõtjale, on abi negatiivne mõju tõenäoliselt piiratud. Vaatamata sellele, vastavalt jaos 1.3.6 mainitule, võib abi isegi juhul, kui see on proportsionaalne ja vajalik selleks, et konkreetne ettevõtja parandaks keskkonnakaitset, kaasa tuua abisaaja käitumise muutuse, mis moonutab konkurentsi. Kasumit taotlev ettevõtja parandab tavaliselt keskkonnakaitset kohustuslikest nõuetest rohkem ainult juhul, kui ta on arvamusel, et sellega kaasneb talle vähemalt väike eelis.
- (177) Kõigepealt hindab komisjon tõenäosust, et abisaajal on võimalik tänu abile suurendada müüki või säilitada selle esialgset taset. Komisjon võtab eelkõige arvesse järgmisi aspekte:
- a) **tootmisühiku kulude vähendamine või hüvitamine:** juhul kui uue seadmega (⁶¹) kaasneb kulude vähenemine ühe toodetud ühiku kohta võrreldes olukorraga, kui abi ei anta või juhul, kui abiga hüvitatakse osaliselt tegevuskulusid, on tõenäoline, et abisaaja suurendab oma müüki. Mida suuremas ulatuses toode, seda ulatuslikum on konkurentsimoontus;
- b) **keskkonnasäästlikum tootmisprotsess:** juhul kui abisaaja võtab kasutusele keskkonnasäästlikuma tootmisprotsessi ja juhul kui on tavapärase, et märgistamise ja maine kaudu eristatakse tarbijate silmis tooteid keskkonnakaitse taseme alusel, on tõenäoline, et abisaaja suurendab oma müüki. Mida suuremas ulatuses eelistavad tarbijad keskkonnahoidlikke tooteid, seda ulatuslikum on konkurentsimoontus;
- (⁶⁰) Abi võib mõjutada mitmeid turge, sest abi mõju ei saa piirata turuga, mis vastab toetatavale tegevusele, vaid mõju võib ulatuda ka muude turudeni, mis on sellega seotud kas seepärast, et need on eelnevad, järgnevad või täiendavad turud, või seepärast, et abisaaja on juba turul või võib turule tulla lähitulevikus.
- (⁶¹) Võib juhtuda, et täiendavate kulude arvutamisel ei võeta arvesse kõiki tegevustulusid, sest tulusid ei arvata maha kogu investeeringu elua arvestuses. Lisaks sellele on teatavat tüüpi eeliseid, mis on näiteks seotud suurenenud tootmisvõimsusega ja suurenenud tootmisega ilma tootmisvõimsuse muutumiseta, mida võib olla raske arvesse võtta.

- c) **uus toode:** juhul kui abisaaja saab uue või parema kvaliteediga toote, on tõenäoline, et ta suurendab oma müüki ja saab võib olla „esimese tulija” eelise. Mida suuremas ulatuses eelistavad tarbijad keskkonnahoidlikke tooteid, seda ulatuslikum on konkurentsimoonus.

5.2.2.1 Dünaamilised stiimulid/ väljatõrjumine

(178) Keskkonnakaitseks antavat riigiabi võib strateegiliselt kasutada selleks, et edendada innovaatilisi keskkonnasäästlikke tehnoloogiaid ning anda kodumaistele tootjatele „esimese tulija” eelise. Selle tulemusel võib abi moonutada dünaamilisi stiimuleid ja tõrjuda välja investeeringud konkreetseesse tehnoloogiasse teistes liikmesriikides ning viia kõnealuse tehnoloogia koondumiseni ühte liikmesriiki. See mõju on seda tugevam, mida rohkem konkurendid vähendavad oma pingutusi innovatsiooni vallas võrreldes olukorraga, kui abi ei anta.

(179) Oma analüüsis võtab komisjon arvesse järgmisi aspekte:

- a) **abi suurus:** mida suurem on abisumma, seda tõenäolisem on, et osa abist kasutatakse konkurentsi moonutamiseks. See kehtib eriti juhul, kui abisumma on suur võrreldes abisaaja üldise tegevuse ulatusega;
- b) **abi andmise sagedus:** kui ettevõtja saab korduvalt abi, on tõenäolisem, et see moonutab dünaamilisi stiimuleid;
- c) **abi andmise kestus:** kui tegevusabi antakse pikaks ajavahemikuks, on tõenäolisem, et see moonutab konkurentsi;
- d) **abi järkjärguline vähendamine:** juhul kui tegevusabi aja jooksul vähendatakse, on ettevõtjal stiimul parandada tõhusust ja seega vähendatakse aja jooksul dünaamiliste stiimulite moonutamist;
- e) **valmisolek täita tulevase normatiive:** kui abi võimaldab asjaomasel ettevõtjal täita ühenduse uusi normatiive, mille puhul eeldatakse, et need võetakse vastu lähitulevikus, vähendatakse riigiabi saava investeeringuga nende investeeringute kulusid, mida ettevõtja peaks tegema igal juhul;
- f) **reguleerivate normatiivide tase võrreldes keskkonnaalaste eesmärkidega:** mida leebemad on kohustuslikud nõuded, seda suurem on oht, et abi selleks, et täita kohustuslikest nõuetest rangemaid nõudeid, ei ole vajalik ja see tõrjub välja investeeringud või seda kasutatakse dünaamiliste stiimulite moonutamiseks;

- g) **ristsubsideerimise oht:** juhul kui ettevõtja toodangus on lai valik tooteid või kui ettevõtja toodab sama toodet, kasutades tavapärast ja keskkonnasäästlikku protsessi, on ristsubsideerimise oht suurem;

- h) **tehnoloogia neutraalsus:** kui meetmega keskendutakse vaid ühele tehnoloogiale, on dünaamiliste stiimulite moonutamise risk suurem;

- i) **konkureeriv innovatsioon:** kui väliskonkurendid töötavad välja konkureerivaid tehnoloogiaid (konkurents innovatsioonis), on dünaamiliste stiimulite moonutamine tõenäolisem.

5.2.2.2 Ebatõhusate ettevõtjate tegevuses hoidmine

(180) Keskkonnakaitseks antav riigiabi võib olla õigustatud ajutise mehhanismina selleks, et üle minna olukorrale, kus ettevõtja vastutab täielikult keskkonnaalaste negatiivsete välismõjude eest. Seda ei tohiks kasutada selleks, et põhjendamatu toetada ettevõtjaid, kes ei ole suutelised kohane ma keskkonnasäästlikumate normatiividega ja tehnoloogiatega nende väikese tõhususe tõttu. Oma analüüsis võtab komisjon arvesse järgmisi aspekte:

- a) **abisaajate liik:** kui abisaaja tootlikkus on suhteliselt väike ja tema finantsseisund on halb, on tõenäolisem, et abi tõttu hoitakse ettevõtjat kunstlikult turul;
- b) **abi sihtsektori ülemäärane tootmisvõimsus:** sektories, kus esineb ülemäära tootmisvõimsust, on suurem oht, et investeerimisabiga säilitatakse ülemäära tootmisvõimsust ja ebatõhusaid turustruktuure;
- c) **abi sihtsektori normaalne käitumine:** juhul kui muud ettevõtjad samas sektoris on saavutanud sama suguse keskkonnakaitse ilma abita, on tõenäolisem, et abi tulemusel säilitatakse ebatõhusaid turustruktuure. Seega, mida vähem tõendeid selle kohta, et abisaaja peab kinni „saastaja maksab” — põhimõttest ja mida suurem osa välistest keskkonnakuludest sisaldub abisaaja konkurentide kuludes, seda märkimisväärsem on konkurentsi moonutamine;
- d) **abi suhteline olulisus:** mida suuremas ulatuses hüvitatakse/vähendatakse muutuvaid tootmiskulusid, seda ulatuslikum on konkurentsimoonus;

e) **valikumenetlus:** juhul kui valikumenetlus viiakse läbi mittediskrimineerivalt, läbipaistvalt ja avatult, on tõenäosus, et abi aitab kaasa ettevõtja kunstlikult turul hoidmisele, väiksem. Mida ulatuslikum (asjakohase turukatkuse osas) ja mida tihedama konkurentsiiga (enampakkumise/hanke osas) on toetuste eraldamine, seda väiksem on konkurentsimoonus;

f) **selektiivsus:** juhul kui meede, mille raames abi antakse, hõlmab suhteliselt suurel hulgal võimalikke abisaajaid, kui see hõlmab kõiki ettevõtjaid asjaomasel turul ja kui see ei välista ettevõtjaid, kes võiksid saavutada sama keskkonnaalase eesmärgi, on tõenäosus, et abiga hoitakse turul ebatõhusaid ettevõtjaid, väiksem.

5.2.2.3. Turujõud/välistav praktika

(181) Keskkonnakaitseks antavat abi võib abisaaja kasutada selleks, et tugevdada või säilitada oma turujõudu asjaomasel tooteturul. Komisjon hindab asjaomase abisaaja turuvõimu enne abi andmist ning abi andmise tulemusel oodatavat turuvõimu muudatust. Keskkonnakaitseks antavat abi, mida antakse märkimisväärse turujõuga abisaajale, võib kõnealune abisaaja kasutada selleks, et tugevdada või säilitada oma turujõudu, eristades veelgi oma tooteid või välistades konkurente. On ebatõenäoline, et komisjon tegeleks turuvõimuga seotud konkurentsiküsimustega turgudel, kus iga abisaaja turuosaka on alla 25 %, ning turgudel, mille turukontsentratsioon Herfindahli-Hirschmani indeksi põhjal on alla 2 000.

(182) Oma analüüsis võtab komisjon arvesse järgmisi aspekte:

a) **abisaaja turuvõim ja turustruktuur:** kui abisaaja on juba mõjutataval turul ⁽⁶²⁾ domineeriv, võib abimeede seda domineerimist tugevdada, vähendades konkurentsipiiranguid, mida konkurendid saavad abi saava ettevõtja suhtes rakendada;

b) **uued turule tulijad:** kui abi on seotud tehnoloogiatega või tooteturgudega, mis konkureerivad toodetega, mille puhul abisaaja on turul juba tegutsev operaator, kellel on turuvõim, võib abi kasutada strateegiliselt selleks, et takistada uusi turule tulijaid. Seega, kui võimalikel uutel turule tulijatel puudub juurdepääs abile, on oht, et abi moonutab konkurentsi, suurem;

c) **toodete eristamine ja hinnadiskrimineerimine:** abi negatiivne mõju võib olla toodete eristamise ja hinnadiskrimineerimise hõlbustamine abisaaja poolt tarbijate kahjuks;

⁽⁶²⁾ Abi võib mõjutada mitmeid turge, sest abi mõju ei saa piirata turuga, mis vastab toetatavale tegevusele, vaid mõju võib ulatuda ka muude turgudele, mis on sellega seotud kas seepärast, et need on eelnevad, järgnevad või täiendavad turud, või seepärast, et abisaaja on juba turul või võib turule tulla lähitulevikus.

d) **ostja võim:** Kui turul on tugevad ostjad, on tõenäosus, et turujõuga abisaaja tõstab tugevatest ostjatest hoolimata hindu, väiksem. Seega, mida tugevam on ostjate võim, seda vähem tõenäoline on, et abi kahjustab tarbijaid.

5.2.2.4. Mõju kaubandusele ja ettevõtja asukohale

(183) Keskkonnakaitseks antav riigiabi võib kaasa tuua olukorra, kus mõned piirkonnad saavad kasu soodsamatest tootmistingimustest, eelkõige tänu abist tulenevatele suhteliselt madalamatele tootmiskuludele või abi kaudu saavutatud rangematele tootmisstandarditele. See võib kaasa tuua ettevõtjate ümber paigutumise abi saavatesse piirkondadesse või kaubandusvoogude nihkumise abi saavatesse piirkondadesse suunas.

(184) Sellest tulenevalt suunab abi tulud liikmesriiki, kes on tegev nii abist mõjutatud tooteturul kui ka tooraine turgudel.

(185) Oma analüüsis uurib komisjon, kas leidub tõendeid selle kohta, et abisaaja kaalus oma investeeringu tarbeks muud asukohta, mis tähendab, et on tõenäolisem, et abi moonutab olulisel määral konkurentsi.

5.2.3. Kaalumine ja otsus

(186) Komisjon kaalub meetme mõjusid nimetatud positiivsete ja negatiivsete elementide põhjal ja teeb kindlaks, kas sellest tulenevad moonutused mõjutavad kaubandustingimusi ulatuses, mis on vastuolus ühishuviga. Ideaaljuhul tuleks nii positiivseid kui ka negatiivseid mõjusid väljendada samu näitajaid kasutades (näiteks välditud väliskulud või konkurenti tulu vähenemine rahalises väljenduses).

(187) Üldiselt, mida suurem keskkonnakasu ja mida kindlamalt on tõendatud, et abisumma piirub minimaalse vajalikkuga, seda tõenäolisem on positiivse hinnangu andmine. Teisest küljest, mida rohkem viiteid sellele, et abi moonutab olulisel määral konkurentsi, seda ebatõenäolisem on positiivse hinnangu andmine. Juhul kui oodatavad positiivsed mõjud on märkimisväärsed ja konkurentsi moonutamine on tõenäoliselt väga suur, sõltub hinnang sellest, kui suures ulatuses kaaluvad eeldatavad positiivsed mõjud negatiivsed mõjud üles.

(188) Komisjon ei tohi ilma ametliku uurimismenetluse algatamiseta talle teatatud abimeetme kohta vastuväiteid esitada, kuid võib määruse (EÜ) nr 659/1999 artiklis 6 sätestatud ametlikust uurimismenetluse tulemusena otsustada nimetatud määruse artikli 7 sätetele vastava otsusega menetluse lõpetada. Tingimusliku otsuse tegemise korral kõnealuse määruse artikli 7 lõike 4 tähenduses võib komisjon näiteks kaaluda järgmiste tingimuste lisamist, mille eesmärk on vähendada moonutuste mõju kaubandustingimustele ning tagada proportsionaalsus:

- a) **väiksem abi osatähtsus** kui 3. peatükis sätestatud abi suurim osatähtsus;
- b) **eraldi raamatupidamisarvestus**, et vältida ristsubsideerimist ühelt turult teisele, kui abisaaja on aktiivselt tegev mitmel turul;
- c) **täiendavate tingimuste täitmine meetme keskkonnamõju parandamiseks**;
- d) teiste võimalike abisaajate **diskrimineerimise vältimine** (selektiivsuse vähendamine).

6. KUMULATSIOON

(189) Käesolevates suunistes sätestatud abi ülemmäära kohaldatakse olenemata sellest, kas abi saavat projekti toetatakse täies ulatuses riigi vahenditest või seda rahastab osaliselt ühendus.

(190) Käesolevate suuniste alusel antavat abi ei või ühendada muude asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi vormidega või muude ühenduse rahastamisvormidega, kui niisugusest kattuvusest johtub suurem abi osatähtsus, kui käesolevates suunistes ette on nähtud. Kuid juhul, kui keskkonnakaitseks antava abi abikõlblikud kulud on täies ulatuses või osaliselt abikõlblikud mõneks muuks otstarbeks antava abi korral, kohaldatakse ühisosa suhtes kõige soodsamat ülemmäära vastavalt kohaldatavatele eeskirjadele.

(191) Keskkonnakaitseks antavat abi ei või kumuleerida vähese tähtsusega abiga samade abikõlblike kulude puhul juhul, kui sellise kumulatsiooni tulemusel ületaks abi osatähtsus käesolevates suunistes sätestatud ülemmäära.

7. LÕPPSÄTTED

7.1. Iga-aastaste aruannete esitamine

(192) Vastavalt määruse (EÜ) nr 659/1999 ja komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004 (millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) ⁽⁶³⁾ nõuetele peavad liikmesriigid esitama komisjonile aastaaruande.

⁽⁶³⁾ ELT L 140, 30.4.2004, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1935/2006 (ELT L 407, 30.12.2006, lk 1).

(193) Lisaks nimetatud sätetes kehtestatud nõuetele sisaldavad keskkonnakaitseks antava abi aastaaruanded suurettevõtjate puhul iga heakskiidetud kava kohta järgmist teavet:

- abisaajate nimed;
- abisumma abisaaja kohta;
- abi osatähtsus;
- meetme eesmärkide ja edendatava keskkonnakaitsemeetme liigi kirjeldus;
- tegevusvaldkond, kus abi saavad projektid ellu viiakse;
- selgitus selle kohta, kuidas on kinni peetud ergutava mõju nõudest, kasutades selleks eelkõige 5. peatükis nimetatud näitajaid ja kriteeriume.

(194) Alandatud maksumäära või maksuvabastuste puhul peab liikmesriik esitama vaid õigusaktide ja -normide tekstid, mille alusel abi antakse, kirjeldama üksikasjalikult ettevõtjate kategooriat, kelle suhtes alandatud maksumäära ja maksuvabastusi rakendatakse, ja majandusvaldkondi, mida alandatud maksumäärad ja maksuvabastused kõige rohkem mõjutavad.

(195) Aastaaruanded avaldatakse komisjoni veebilehel.

7.2. Läbipaistvus

(196) Komisjon on seisukohal, et ühenduse riigiabi läbipaistvuse parandamiseks on vaja võtta täiendavaid meetmeid. Eelkõige tuleb tagada, et liikmesriikidel, majandustegevuses osalejatel, huvitatud isikutel ja komisjonil on pääsevad vaevata ligi kohaldatavate keskkonnavalaste abikavade täistekstidele.

(197) Eespool nimetatut on lihtne saavutada linkidega ühendatud veebilehtede abil. Seetõttu soovib komisjon keskkonnavalaste abikavasid hinnates, et asjaomane liikmesriik avaldaks kõikide lõplike abikavade täisteksti Internetis ja teataks komisjonile kõnealuse veebilehe aadressi. Abikava ei tohi kohaldada enne, kui asjakohane teave on avaldatud Internetis.

7.3. Järelevalve ja hindamine

(198) Liikmesriigid peavad tagama, et üksikasjalik dokumentatsioon kõikidele keskkonnakaitsemeetmetele antud abi kohta säilitataks. Nimetatud dokumentatsioon peab sisaldama kogu teavet, mis võimaldab teha kindlaks, kas on peetud kinni abikõlblikest kuludest ja lubatud abi suurimast osatähtsusest; seda tuleb säilitada kümme aastat alates abi andmise kuupäevast ja tuleb esitada taotluse korral komisjonile.

- (199) Komisjon palub liikmesriikidel esitada kõnealuse teabe, et hinnata käesolevaid suuniseid nelja aasta pärast alates nende avaldamisest ⁽⁶⁴⁾.

7.4. Asjakohased meetmed

- (200) Komisjon teeb EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 1 alusel liikmesriikidele ettepaneku võtta järgmised asjakohased meetmed, mis hõlmavad nende olemasolevaid keskkonnanalaseid abikavasid.

Liikmesriigid peaksid nimetatud kavu vajaduse korral muutma, et viia need käesolevate suunistega vastavusse 18 kuu jooksul alates nende avaldamisest, välja arvatud järgmiste erandite puhul:

- i) liikmesriigid peaksid enne 31. detsembrist 2012 muutama vajadusel kavasisid, mis käsitlevad sellist alandatud maksumäärade ja maksuvabastuste vormis antavat abi, mis on hõlmatud direktiiviga 2003/96/EÜ;
 - ii) suurte üksikprojektide puhul hakkab uus künnis kehtima käesolevate suuniste avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*;
 - iii) kohustust esitada üksikasjalikumaid aastaaruandeid kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2009 abi suhtes, mida on antud kehtivate abikavade alusel.
- (201) Liikmesriike kutsutakse väljendama oma selget ja tingimusteta nõusolekut esitatud asjakohaste meetmetega kahe kuu jooksul alates käesolevate suuniste avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*. Kui vastust ei laeku, eeldab komisjon, et asjaomane liikmesriik ei ole pakutavate meetmetega nõus.

7.5. Kohaldamine, kehtivusaeg ja läbivaatamine

- (202) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse esimesest päevast pärast nende avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja need asendavad ühenduse 3. veebruari 2001. aasta suunised keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta ⁽⁶⁵⁾.
- (203) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2014. Pärast liikmesriikidega konsulteerimist võib komisjon olulistel konkurentsivõi keskkonnapoliitikaga seotud kaalutlustel või lähtudes ühenduse muust poliitikast või rahvusvahelistest kohustustest teha suunistes muudatusi enne nimetatud kuupäeva. Sellised muudatused võivad eelkõige olla vajalikud, pidades silmas tulevikus sõlmitavaid kliimamuutust käsitlevaid lepinguid ja kliimamuutust käsitlevate Euroopa õigusaktide arengut. Neli aastat pärast käesolevate suuniste avaldamist vaatab komisjon need läbi, arvestades faktilist teavet ja komisjoni eestvõttel peamiselt liikmesriikide edastatud andmete põhjal läbiviidud ulatuslike arutelude tulemusi. Hindamise tulemused edastatakse Euroopa Parlamendile, Regioonide Komiteele, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning liikmesriikidele.
- (204) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid kõikide teatatud abimeetmete suhtes, mille kohta ta peab tegema otsuse pärast seda, kui suunised on *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud, isegi kui projektidest on teatatud enne suuniste avaldamist. See hõlmab ka heakskiidetud abikavade alusel antavat üksikabi, millest on komisjonile teatatud lähtuvalt kohustuselt teatada sellisest abist individuaalselt.
- (205) Kooskõlas komisjoni teatisega kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramise kohta õigusvastase riigiabi hindamiseks ⁽⁶⁶⁾ kohaldab komisjon abi korral, millest ei ole teatatud,
- a) käesolevaid suuniseid, kui abi anti pärast nende avaldamist;
 - b) muudel juhtudel abi andmise ajal kohaldatud suuniseid.

⁽⁶⁷⁾ Liikmesriigid võivad soovida komisjoni selles protsessis aidata, esitades oma tagantjärele koostatud hinnangu abikavale ja üksikmeetmetele.

⁽⁶⁸⁾ EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3.

⁽⁶⁹⁾ EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22.

LISA

TABEL, MIS ILLUSTREERIB INVESTEERIMISABI OSATÄHTSUST OSANA ABIKÕBLIKEST KULUDEST

	Väikeettevõtja	Keskmise suurusega ettevõtjad	Suurettevõtjad
Abi ettevõtjatele, kes teevad ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel	70 % 80 % keskkonnahoidliku uuenduse puhul 100 % pakkumis-menetluse korral	60 % 70 % keskkonna-hoidliku uuenduse puhul 100 % pakkumis-menetluse korral	50 % 60 % keskkonna-hoidliku uuenduse puhul 100 % pakkumis-menetluse korral
Abi keskkonnauuringuteks	70 %	60 %	50 %
Ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi			
— rohkem kui 3 aastat	25 %	20 %	15 %
— 1–3 aastat enne jõustumist	20 %	15 %	10 %
Jäätmete käitlemise abi	70 %	60 %	50 %
Taastuvenergia abi	80 % 100 % pakkumis-menetluse korral	70 % 100 % pakkumis-menetluse korral	60 % 100 % pakkumis-menetluse korral
Energia säästmiseks antav abi	80 %	70 %	60 %
Abi koostootmisjaamadele	100 % pakkumis-menetluse korral	100 % pakkumis-menetluse korral	100 % pakkumis-menetluse korral
Abi kaugkütteks, mille puhul kasutatakse tavapärasest energiat	70 % 100 % pakkumis-menetluse korral	60 % 100 % pakkumis-menetluse korral	50 % 100 % pakkumis-menetluse korral
Saastatud alade puhastamiseks antav abi	100 %	100 %	100 %
Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi	70 %	60 %	50 %